

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/29/2024
Identifikačné číslo spisu:	5117011298
Dátum vydania rozhodnutia:	26.02.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Zeleňáková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:5117011298.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Martiny Zeleňákovvej a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Dušana Szabóa, v trestnej veci obvineného Z. S., pre trestný čin násilia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi podľa § 197a ods. 1, ods. 2 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného do 31. decembra 2005 a trestný čin znásilnenia podľa § 241 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného do 31. decembra 2005, na neverejnom zasadnutí konanom 26. februára 2025 v Bratislave, o dovolaní obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 8. decembra 2022, sp. zn. 3 To 17/2022, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného Z. S. odmieta.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej tiež „okresný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) rozsudkom z 11. januára 2022, sp. zn. 22 T 117/2017 uznal obvineného Z. S. (ďalej aj „obvinený“ alebo „dovolateľ“) vinným zo spáchania trestného činu násilia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi podľa § 197a ods. 1, ods. 2 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného do 31. decembra 2005 a trestného činu znásilnenia podľa § 241 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného do 31. decembra 2005 na tom skutkovom základe, že:

„1/ od 18.12.2003 do 11.1.2004 v mieste trvalého bydliska v L., na G. ulici X, sa svojej manželke M. S. vyhrážal zabitím, ublížením na zdraví, dokaličením, predajom do bordelu, vyhláseniami, že jej bude celý život škodiť, pričom konanie Z. S. v nej vyvolalo dôvodnú obavu o jej život a zdravie, že vyhrážky uskutoční,”

„2/ dňa 11.1.2004 v presne nezistenom čase od 8.00 hod. do 10.00 hod. v obývačke spoločného bytu v L. na G. ulici X prišiel k manželke, ktorá sedela v posteli, kľakol si na posteľ a so slovami „Teraz Ťa znásilním a nabijem sa pri tom divokou energiou“ z nej stiahol paplón, stiahol jej nohavice spolu s nohavičkami, čomu sa bránila a chcela ujsť, pričom padla na zem, kričala, aby ju pustil, nakoniec ju chytil, hodil späť na posteľ, stiahol si tepláky, násilím jej rozťahal nohy a vykonal na nej sulož, pričom jednou rukou jej držal obe ruky nad hlavou.”

2. Okresný súd obvinenému podľa § 241 ods. 2 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 a § 35 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 uložil úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov, na výkon ktorého ho podľa § 39a ods. 3 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 zaradil do I. (prvej) nápravnovúchovnej skupiny.

3. Krajský súd v Žiline (ďalej tiež „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) uznesením z 8. decembra 2022, sp. zn. 3 To 17/2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) podľa § 256 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 odvolanie obvineného ako nedôvodné zamietol.

4. Obvinený podal 14. februára 2024, prostredníctvom obhajkyne JUDr. Márie Padalovej, proti rozsudku okresného súdu, ako aj napadnutému uzneseniu dovolanie z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. b), písm. c), písm. e), písm. g), písm. h) a písm. i) Trestného poriadku namietajúc, že dovolaním napáda aj konanie, ktoré vydaniu predmetných rozhodnutí predchádzalo a zároveň napáda skutočnosť, že v rozsudku okresného súdu, ako aj v napadnutom uznesení absentuje rozhodnutie o jeho oslobodení spod obžaloby pre skutok pod bodom 3) obžaloby.

5. V písomných dôvodoch podaného dovolania obvinený označil za podstatnú vadu konania skutočnosť, že vo veci konala predsedníčka senátu JUDr. Erika Bebčáková, ktorá mala byť vylúčená z vykonávania úkonov trestného konania poukazujúc pritom na svoju námietku zaujatosti vznesenú voči menovanej sudkyňi zo 6. októbra 2017, v ktorej uvádzal, že sudkyňa konala v jeho veci nezákonne, vyniesla nezákonný rozsudok, nezákonne vyslovila jeho vinu a uložila mu trest, čo, podľa jeho názoru, vyplýva z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. septembra 2017, sp. zn. 4 Tdo 82/2015, ktorým bol zrušený rozsudok okresného a aj krajského súdu v tejto veci v tom čase vedenej pod sp. zn. 3 T 96/2004, o ktorej sa však nekonalo, pretože ho sudkyňa v oznámení o termíne hlavného pojednávania z 13. augusta 2018 upovedomila, že o jeho námietke zaujatosti konať nebude, keďže bola založená na rovnakých dôvodoch, pre ktoré už bolo raz o námietke zaujatosti rozhodnuté. Uvedený postup považoval obvinený za nesprávny, keďže dôvody jeho námietky zaujatosti sa odvíjali od označeného rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, z čoho potom vyplýva, že nemohli byť uvedené v jeho predošlých námietkach zaujatosti. Dovolateľ v tejto súvislosti poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. mája 2018, sp. zn. II. ÚS 111/2018, v zmysle ktorého ak obvinený v námietke zaujatosti uvádza okolnosti znamenajúce protizákonný, resp. svojvoľný postup sudcu v konaní, treba takú námietku zaujatosti považovať za spôsobilú námietku v zmysle § 32 ods. 6 Trestného poriadku, o dôvodnosti či nedôvodnosti ktorej sa musí zákonom predpísaným spôsobom konať a rozhodnúť. Za chybný považoval obvinený aj postup predsedníčky senátu spočívajúci v tom, že o tom, že o námietke zaujatosti sa konať nebude rozhodla bez prítomnosti, hoci išlo o senátnu vec, a to v čase, kedy ešte senát nebol kreovaný prítomnosťami. V týchto skutočnostiach obvinený vzhliadol dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. e) a písm. g) Trestného poriadku.

6. Za zásadnú vadu konania považoval dovolateľ aj, podľa jeho názoru, nesprávne poučenie svedka Y. S. na hlavnom pojednávaní konanom 16. mája 2019, pretože svedok sa výslovne nevyjadril, či ne/využíva právo vypovedať podľa § 100 ods. 2 Trestného poriadku č. 141/1961 Zb. a vyjadril sa len k § 100 ods. 1 Trestného poriadku. č. 141/1961 Zb. Z uvedených dôvodov preto na výpoveď menovaného svedka súd nemohol, podľa názoru dovolateľa, prihliadať a keďže aj na tomto dôkaze je založený rozsudok okresného súdu, je taký rozsudok nezákonný, čo zakladá dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

7. V súvislosti s výsluchom svedka Y. S. na hlavnom pojednávaní konanom 16. mája 2019 obvinený namietal aj to, že bol (dovolateľ) v rozpore s § 209 ods. 2 Trestného poriadku č. 141/1961 Zb. vylúčený z hlavného pojednávania počas výsluchu menovaného svedka poukazujúc na to, že svedok Y. S. od začiatku trestného stíhania vypovedal opakovane, pričom doposiaľ ani v jednom prípade nebol vylúčený pri jeho výsluchu s tým, že svedok nevykazoval žiadne známky strachu z obvineného, o čom svedčí priebeh jeho výsluchu v uvedený deň. Obvinený ďalej poukázal aj na samotný priebeh výsluchu tohto svedka, ktorý otázky jeho obhajkyne ignoroval, čo súd nijako neriešil, pričom v tejto nečinnosti súdu

obvinený videl prejav absencie nezaujatosti predsedníčky senátu a porušenie jeho práva na obhajobu, rovnosti strán konania a rovnakého zaobchádzania so stranami z pozície súdu, čo, podľa jeho názoru, zakladá dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. g) Trestného poriadku.

8. Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. g) Trestného poriadku videl obvinený aj v tom, že predvolanie na hlavné pojednávanie konané 16. mája 2019 mu bolo doručené 9. mája 2019, preto nemal zachovanú lehotu piatich pracovných dní na prípravu a súhlas so skrátením lehoty súdu nedal.

9. Dovolateľ ďalej namietal postup súdu pri výsluchu M. S. na hlavnom pojednávaní konanom 10. septembra 2019 spočívajúci v čítaní zápisnice o výsluchu menovanej poškodenej z hlavného pojednávania konaného 27. marca 2014, kedy však senát pojednával v inom zložení s prísediacimi pani Kratochvílovou a pani Turčányovou, pričom konanie bolo vedené pod sp. zn. 3 T 96/2004. V tejto súvislosti obvinený zdôraznil, že po vrátení veci na nové konanie dovolacím súdom v súlade s § 219 ods. 2 Trestného poriadku č. 141/1961 Zb. sa jednoznačne vyjadril v tom zmysle, že trvá na opätovnom vykonaní celého konania vzhľadom na zmenu v zložení prísediacich. Dotknutým postupom okresného súdu tak bola, podľa jeho názoru, porušená zásada bezprostrednosti a ústnosti, ako aj jeho právo na obhajobu.

10. Pri výsluchu poškodenej M. S. bol, podľa názoru obvineného, porušený aj postup pri odstraňovaní rozporov v rámci jej výpovedí uvedený v § 264 ods. 2 Trestného poriadku č. 141/1961 Zb., pretože sa neodstraňovali len jednotlivé rozpory, ale bola prečítaná celá zápisnica o výsluchu poškodenej z 27. marca 2014 a poškodená bola vyzvaná na vyjadrenie, či súhlasí s jej obsahom, pričom zo zápisnice z hlavného pojednávania konaného 10. septembra 2019 nevyplyva, v akých konkrétnych bodoch sa poškodená mala odchýliť od svojej predošlej výpovede. Podľa názoru dovolateľa, ak svedok vypovedá inak ako v skoršom prípade, postup podľa § 264 Trestného poriadku použiť nie je možné a je vecou súdu, aby vyhodnotil vierohodnosť tej ktorej výpovede. Uvedenú chybu okresný súd, podľa názoru obvineného, urobil aj vo vzťahu k výpovediam iných svedkov, ktorí si na jednotlivé fakty riadne nepamätali a čítali celé ich predošlé výpovede a nielen tie časti, v ktorých boli rozpory, pričom aj v tomto prípade boli prečítané zápisnice o výsluchoch svedkov vykonaných pred senátom s iným zložením. V uvedených pochybeniach vzhliadol obvinený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. g) Trestného poriadku.

11. Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. g) Trestného poriadku, podľa názoru obvineného zakladá aj nevykonanie všetkých dôkazov, ktoré boli vykonané ešte v čase, keď bola vec vedená pod sp. zn. 3 T 96/2004, a to s poukazom na skutočnosť, že počas konania došlo k zmene senátu a na fakt, že trval na vykonaní dôkazov nanovo s ohľadom na ustanovenie § 219 ods. 2 Trestného poriadku č. 141/1961 Zb..

12. Obvinený ďalej namietal, že v konaní vedenom pod sp. zn. 22 T 117/2017 súd vykonal vyšetrovanie duševného stavu poškodenej M. S., pričom uznesením z 23. septembra 2019 pribral do konania MUDr. N. H., znalca z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvia psychiatria, avšak bez toho, aby vydal príkaz na vyšetrovanie duševného stavu, pričom vyšetriť duševný stav poškodenej nebolo možné na základe predchádzajúceho príkazu vydaného v roku 2004 použitého v prípade predchádzajúceho vyšetrovania duševného stavu poškodenej. V tejto súvislosti obvinený poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. marca 2017, sp. zn. 3 Tdo 10/2016, kde sa riešila obdobná situácia a v ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky uviedol, že pri novom skúmaní duševného stavu mala vyšetrovateľka žiadať súd o vydanie nového príkazu. Obvinený tiež namietal, že súd do konania pribral len jedného znalca, hoci na vyšetrovanie duševného stavu je potrebné pribrať dvoch znalcov.

13. V súvislosti s vyšetrovaním duševného stavu poškodenej dovolateľ namietal aj znenie otázok, na ktoré mal znalec odpovedať, pretože, podľa jeho názoru, prezumovali jeho zavinenie s tým, že je z medicínskeho hľadiska nemožné, aby znalec na základe súčasného vyšetrovania poškodenej dokázal správne zistiť duševný stav poškodenej ku dňu údajného skutku, pričom poukázal na záver psychiatra MUDr. H. na hlavnom pojednávaní konanom 9. júna 2020, podľa ktorého síce duševný stav možno

vyšetriť kedykoľvek, mal ale pochybnosti o možnosti posúdenia duševného stavu po dlhšej dobe vzhľadom na fakt, že psychika sa vyvíja a duševný stav môže byť iný. Námietky súvisiace s postupom súdu pri vyšetrení duševného stavu poškodenej, podľa názoru obvineného, zakladajú dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. g) Trestného poriadku.

14. Za nesprávny považoval obvinený aj postup súdu, ktorý v súvislosti s vyšetrením jeho duševného stavu na hlavnom pojednávaní konanom 9. júna 2020 vypočul len znalca z odvetvia psychiatrie MUDr. H. a nie aj ostatných znalcov, ktorí spolu s ním podávali znalecký posudok, pritom okrem znalcov z odvetvia psychiatrie (MUDr. H. a MUDr. U.) bola do konania pribratá aj psychologička Y. J. z dôvodu potreby bližšieho špecifikovania jeho psychických funkcií a osobnosti s tým, že vyšetrenie znalci nevykonali spoločne, ale samostatne psychiatri a samostatne psychologička. Obvinený ďalej uviedol, že znalec MUDr. H. nebol oprávnený vzhľadom na svoju špecializáciu riešiť komplexne všetky otázky riešené v posudku, predovšetkým nie z odvetvia psychológie, a teda sa nemohol vyjadrovať k celému znaleckému posudku. Vzhľadom na to, že súd znalkyne nevypočul, rozhodol na základe nezákonne vykonaného dôkazu a zároveň tým porušil právo obvineného na obhajobu, pretože obvinený nemohol klásť znalcom otázky. V tejto súvislosti dovolateľ namietal, že žiadal o výsluch všetkých znalcov a pokiaľ už niektorí z nich ako znalci neboli činní, bolo nevyhnutné vypracovať nový znalecký posudok, obdobne ako v prípade vyšetrenia duševného stavu poškodenej. Obvinený tiež doplnil, že znalci nemali k dispozícii ani jeho riadnu zdravotnú dokumentáciu a podľa všetkého čerpali z odkazov na jeho zdravotnú dokumentáciu z iného znaleckého posudku ohľadne vyšetrenia jeho zdravotného stavu v inom trestnom konaní. Uvedené pochybenia, podľa názoru obvineného, zakladajú dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. g) Trestného poriadku.

15. Ďalšiu vadu znaleckých posudkov, vypracovaných v prejednávanej veci, videl obvinený v tom, že boli založené aj na zápisniciach o výsluchu, resp. konfrontácii poškodených, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky v rámci zrušujúceho rozhodnutia v dovolacom konaní považoval za nezákonné. Podľa názoru obvineného mali byť vypracované nové znalecké posudky za súčasného vykonania opatrení, aby sa znalci neoboznamovali s nezákonnými dôkazmi a keďže sa tak nestalo, považoval rozsudok súdu za nezákonný, pretože je založený aj na takých dôkazoch, ktoré čerpali z nezákonných dôkazov, čo zakladá dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. g) Trestného poriadku.

16. V ďalšej časti dovolania obvinený namietal postup súdov, akým sa vysporiadali so skutkom pod bodom 3) obžaloby vyjadriac názor, že pokiaľ súd v prípade uvedeného skutku nevzhladol dôvod na uznanie viny, bolo nielen spravodlivé, ale aj zákonné ho spod obžaloby pre uvedený skutok oslobodiť. Predmetný skutok bol právne kvalifikovaný ako trestný čin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 215 ods. 1 písm. a) Trestného zákona č. 140/1961 Zb., ktorého sa mal údajne dopustiť voči svojmu synovi Y. S., pričom o tomto skutku abscentuje rozhodnutie súdu. Dovolateľ pripomenul, že pre predmetný skutok bolo začaté trestné stíhanie, bolo mu vznesené obvinenie a následne aj podaná obžaloba a vedené konanie pred súdom, preto, podľa názoru obvineného, nie je v súlade so zákonom postup súdu založený len na vypustení dotknutého skutku s tým, že súd mal o tomto skutku meritórne rozhodnúť. Podľa názoru dovolateľa neobstojí tvrdenie, že v prípade skutku pod bodom 3) obžaloby išlo len o jeden čiastkový útok pokračovacieho trestného činu podľa bodu 1) obžaloby. Odmietnutie rozhodnutia o jednom zo skutkov obžaloby spôsobilo, podľa názoru obvineného, nezákonnosť namietaného rozhodnutia a takým postupom došlo k porušeniu jeho práva na obhajobu a zároveň sa mu tým uprelo právo na prístup k súdu a k súdnemu rozhodnutiu a udržiava sa stav právnej neistoty. Obvinený v tejto súvislosti považoval za nesprávne odvolanie sa okresného súdu v tejto otázke na rozsudok krajského súdu z 13. júna 2015, sp. zn. 1 To 49/2015, keďže ten bol Najvyšším súdom Slovenskej republiky v dovolacom konaní zrušený. Uvedené pochybenia, podľa názoru obvineného, zakladajú dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

17. Porušenie práva na obhajobu vzhladol dovolateľ aj v postupe súdu, ktorým mu bolo odňaté právo na záverečné reči a záverečné slovo. Obvinený uviedol, že dal súhlas na vykonanie hlavného pojednávania konané 11. januára 2022 v jeho neprítomnosti, avšak vychádzal pri tom z upovedomenia predsedníčky senátu, čo bude obsahom pojednávania poukazujúc pritom na zápisnicu z hlavného pojednávania zo 4.

novembra 2021, podľa ktorej boli stanovené tri termíny hlavného pojednávania na 9. a 14. decembra 2021 a 11. januára 2022 a zároveň bolo uvedené, čo bude na tom ktorom termíne predmetom dokazovania. Následne obvinený ochorel na COVID 19, a to v čase hlavného pojednávania nariadeného na 9. a 4. decembra 2021, pričom žiadal hlavné pojednávanie odročiť a trval na svojej osobnej účasti. Termín hlavného pojednávania určeného na 11. januára 2022 ostal nezmenený, pričom súd určil ďalší termín hlavného pojednávania na 27. januára 2022. Obvinený tak vzhľadom na uvedené, podľa jeho tvrdenia, očakával, že na hlavnom pojednávaní konanom 11. januára 2022 dôjde k realizácii tých úkonov, ktoré sa mali realizovať na hlavnom pojednávaní 9. decembra 2021, pričom logicky sa dalo očakávať, že záverečné reči odznejú na hlavnom pojednávaní až 27. januára 2022. Obvinený zdôraznil, že má samostatné obhajovacie práva a tie mu nemôžu byť odnímané preto, že má obhajcu. Podľa názoru dovolateľa tak došlo k vade definovanej v § 253 ods. 3 písm. c) Trestného poriadku č. 141/1961 Zb., pretože hlavné pojednávanie bolo vykonané v jeho neprítomnosti, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky. V uvedenom postupe súdu obvinený vzhliadol dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. g) Trestného poriadku.

18. Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku dovolateľ videl v tom, že súd v jeho prípade pri ukladaní trestu neaplikoval ustanovenie § 40 ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. o mimoriadnom znížení trestu, a to s poukazom na dĺžku konania 18 rokov od údajných skutkov, ktoré sa mali stať na prelome rokov 2003 a 2004. Obvinený namietal, že nemal vinu na zrušení prvotného rozsudku okresného súdu v odvolacom konaní a nezavinil ani to, že rozsudky okresného a krajského súdu museli byť následne zrušené v dovolacom konaní.

19. V ďalšej časti dovolania obvinený namietal zásahy do jeho práva na obhajobu a nezákonný postup orgánov činných v trestnom konaní už v prípravnom konaní s tým, že za zásah do práva na obhajobu považoval postup orgánov činných v trestnom konaní, ktoré mu uznesenie o vznesení obvinenia doručili 16. januára 2004 o 09.40 hod. a od toho dňa mu začala plynúť trojdňová lehota na zvolenie obhajcu, ktorá však dodržaná nebola, pretože ešte pred jej uplynutím mu bol obhajca ustanovený, čím mu bolo zmarené jeho právo na výber a voľbu obhajcu.

20. Dovolateľ ďalej poukázal na to, že poškodená bola vypočutá pred vznesením obvinenia a nie však po vznesení obvinenia v ďalšej fáze trestného konania, čím bolo podstatným spôsobom zasiahnuté do jeho práva na obhajobu, čo nezahojila ani konfrontácia výpovede poškodenej v rámci trestného oznámenia s jeho výpoveďou po vznesení obvinenia, keďže nezákonnosť konfrontácie vyslovil aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku z 26. septembra 2017, sp. zn. 4 Tdo 82/2015.

21. Obvinený taktiež namietal, že jeho výsluch zo 16. januára 2004 bol vykonaný bez prirátia zapisovateľa, pričom pri prečítaní, resp. pri predložení zápisnice o jeho výsluchu na prečítanie musí byť prítomná nezúčastnená osoba, ktorá však prirátaná nebola. Nezúčastnená osoba nebola prirátaná ani v prípade výsluchov poškodeného Y. S. z 3. marca 2004, ďalej v prípade výsluchu svedkyne E. O. z 28. apríla 2004 a z 22. júna 2004 a ani pri výsluchoch svedkov v dňoch 8. marca 2004 a 16. a 19. apríla 2004.

22. Pochybenie orgánov činných v trestnom konaní obvinený videl aj v tom, že po ukončení konfrontácie medzi ním a poškodenou 16. januára 2004 o 21.20 hod. bolo jeho obhajcovi oznámené, že vyšetrovacie úkony sú skončené, pričom vyšetrovateľ ho následne zadržal po tom, ako jeho obhajca opustil priestory polície, o čom však už vyšetrovateľ jeho obhajcu neinformoval.

23. Za nezákonne vykonanú považoval dovolateľ aj prehliadku svojho tela, ku ktorej došlo tak, že podpísal prázdnu obálku s doručenkou bez uvedenia predmetu zásielky v domnení, že podpisuje prevzatie dokladu o zadržení, čo bolo následne zneužit v súvislosti s príkazom na vykonanie prehliadky jeho tela, ktorý bol v konaní navyše vymenený, keďže neobsahoval poučenie podľa § 114 a ani podľa § 66 Trestného poriadku č. 141/1961 Zb., o čom svedčí list prokurátorky zo 16. marca 2004, sp. zn. 2Pv 65/04-38, ako aj uznesenie prokurátora z 10. marca 2004, sp. zn. 2Pv 65/04-30. Napriek uvedenému sa v súdnom spise nachádza príkaz na prehliadku tela, ktorý už uvedené poučenia obsahuje. Uvedené

skutočnosti potom, podľa názoru obvineného, preukazujú manipuláciu so spisom, v dôsledku čoho je prehliadka jeho tela nezákonná a dôkaz, z nej vyplývajúci, nepoužiteľný v ďalšom konaní. Príkaz na prehliadku tela navyše nebol doručený obhajcovi obvineného a tento ani nebol upovedomený o realizácii tohto vyšetrovacieho úkonu, čo je zásahom do práva na obhajobu.

24. Obvinený ďalej namietal postup vyšetrovateľa pri záverečnom preštudovaní vyšetrovacieho spisu v súvislosti s nezachovaním trojdňovej lehoty na oznámenie termínu preštudovania, ktorej koniec pripadol na nedeľu, a preto mala skončiť až najbližší pracovný deň, teda namiesto 28. júna 2004 až 29. júna 2004, k čomu však nedošlo. K uvedenému obvinený tiež doplnil, že ani v tomto prípade pri prečítaní zápisnice nebola prítomná nezúčastnená osoba.

25. Napokon dovolateľ nepovažoval za súladný so zákonom ani postup spočívajúci v bezdôvodnej výmene vyšetrovateľa npor. Mgr. J. za vyšetrovateľa kpt. Ing. G..

26. Pochybenia orgánov činných v trestnom konaní uvedené v bodoch 20 až 26 tohto uznesenia, podľa názoru obvineného, zakladajú dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

27. Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku obvinený videl v tom, že v jeho veci rozhodoval súd v nezákonnom zložení. Trestná vec obvineného bola pôvodne pridelená na rozhodnutie sudcovi JUDr. Branislavovi Lečkovi, ktorý rozhodoval ako predseda senátu s prísediacimi Bc. Jurajom Englartom a Máriou Grochalovou, pričom tento senát rozhodol rozsudkom z 30. augusta 2005, ktorý bol uznesením krajského súdu zo 14. novembra 2005, sp. zn. 1 To 283/05 zrušený a vec bola okresnému súdu vrátená na nové prejednanie a rozhodnutie. Po vrátení veci okresnému súdu predseda senátu JUDr. Branislav Lečko oznámil svoju zaujatosť, v dôsledku čoho bol 19. októbra 2017 vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania a vec bola následne pridelená na rozhodnutie sudkyňi JUDr. Erike Bebčákovskej, pričom došlo aj k zmene prísediacich, ktorí však z úkonov trestného konania vylúčení neboli a spolu s novou predsedníčkou senátu vec rozhodovali prísediaci Bc. Marta Kratochvílová a Ing. Soňa Turčányiová. Uvedená chyba nebola odstránená ani po vrátení veci na nové prejednanie a rozhodnutie po rozhodnutí v dovolacom konaní (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. septembra 2017, sp. zn. 4 Tdo 82/2015), kedy vec bola na okresnom súde vedená pod sp. zn. 22 T 117/2017, pričom ako prísediaci rozhodovali Jozefína Dzúriková a Anna Šmahajová. Uvedeným postupom tak, podľa názoru obvineného, došlo k porušeniu jeho práva na zákonného sudcu.

28. Obvinený ďalej namietal, že pri výsluchu jeho syna Y. S. 3. marca 2004 bola prítomná jeho matka - poškodená M. S., naopak nebola prítomná nezúčastnená osoba poukazujúca pritom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. marca 1970, sp. zn. 7 Tz 84/1969, z ktorého vyplýva, že je nesprávny postup vyšetrovateľa, ktorý pri výsluchu svedka mladšieho ako 15 rokov pribral matku takého svedka, pokiaľ je matka vypočúvaná k tým istým okolnostiam týkajúcim sa trestného činu.

29. Ďalšie výhrady obvineného smerovali k rozporom medzi výpoveďami poškodenej M. S. a svedka Y. S., ktoré, podľa jeho názoru, v konaní neboli odstránené, z čoho potom vyvodil nemožnosť zákonnosti jeho uznania vinným ani pre jeden zo skutkov, ktoré sa mu kládli za vinu. Podľa názoru dovolateľa ani z jedného dôkazu nebolo možné bezpochyby vyvodiť, že sa mal dopustiť niektorého zo skutkov, ktoré mu obžaloba kládla za vinu, a preto je rozhodnutie súdu založené na nesprávnom právnom posúdení veci, nesprávnom hodnotení dôkazov a nesprávnych skutkových zisteniach.

30. Obvinený ďalej uviedol, že z trestného činu znásilnenia ho usvedčuje len jeden svedok, a to poškodená M. S., ktorej vyjadrenia sú nehodnoverné a rozporuplné a obsah ktorých je v rozpore s ostatnými dôkazmi. Dovolateľ poukázal na konkrétne vyjadrenia poškodenej (držanie rúk nad hlavou, krik a volanie o pomoc), ktoré sa snažil spochybniť vlastnými vyjadreniami a poukazom na výpovede svedkov a zároveň poprel, že by sa kedykoľvek voči poškodenej dopustil nejakého trestného činu. Poukázal taktiež na výpoveď Z. S., ktorá, podľa jeho názoru, potvrdila, že v čase, kedy malo dôjsť k údajnému znásilneniu sa v byte na ul. G. nenachádzal, a ktorá zároveň potvrdila, že jej poškodená mala opakovane povedať, že ak sa obvinený nevystaňuje do 15. januára z bytu, udá ho za znásilnenie.

31. K znaleckému posudku MUDr. Y. ohľadne mechanizmu vzniku zranenia poškodenej dovolateľ uviedol, že znalec na hlavnom pojednávaní sám spochybnil objektívnosť, jednoznačnosť a teda aj správnosť záverov svojho znaleckého posudku, pričom, podľa názoru obvineného, si znalec pred súdom závery svojho znaleckého posudku neobhájil.

32. Obvinený poukázal na to, že znalec nikdy priamo nevyšetroval ani jeho a ani poškodenú a pri spôsobe vzniku zranení poškodenej a času ich vzniku vychádzal len z fotografií, čo je nielen neštandardné, ale zároveň to minimalizuje, resp. úplne neguje výpovednú hodnotu takeho posudku. V tejto súvislosti obvinený upozornil, že aj lekárske správy týkajúce sa poškodenej, z ktorých znalec vychádzal, boli vyhotovené s odstupom piatich dní, čo spochybňuje aj príčinnú súvislosť ich vzniku a rovnako aj zranenia na jeho tele boli zdokumentované až s odstupom piatich dní od údajného skutku. V súvislosti so znaleckým dokazovaním obvinený namietal, že znalec nevzal do úvahy skutočnosť, že poškodená je anemická, čo má vplyv na vznik modrín s tým, že poškodená si mohla také prejavy spôsobiť aj sama, a to či už neopatrnosťou alebo účelovo. Za taktizovanie poškodenej považoval obvinený fakt, že poškodená údajné znásilnenie oznámila polícii až po piatich dňoch, hoci jej včasné vyšetrenie by potvrdilo pohlavný styk a prípadné násilie pri ňom. Obvinený poukázal na to, že gynekológovia, ktorí poškodenú vyšetrovali, nepotvrdili u poškodenej žiadne stopy, ktoré by nasvedčovali údajnému znásilneniu a už vôbec nie jeho osobou, pričom vylúčili aj hrubšie násilie na poškodenej.

33. Dovolateľ vyjadril nesúhlas aj so závermi znaleckého posudku ohľadne vyšetrenia duševného stavu poškodenej, podľa ktorých poškodená nemá sklony ku klamstvám a zveličovaniu, poukazujúc pri tom na výsluch svedkyne Z. E. nielen v tejto veci, ale aj v trestnom konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 5 T 143/2005, ktorý, podľa jeho názoru, preukazuje opak. V týchto skutočnostiach videl obvinený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. g) Trestného poriadku.

34. Vo vzťahu ku skutku pod bodom 1) obžaloby obvinený namietal jeho právnu kvalifikáciu podľa § 197a ods. 1, ods. 2 Trestného zákona č. 140/1961 Zb., keďže, podľa názoru obvineného, nebolo v predmetnom konaní bezpochyby preukázané, že by k nejakým vyhrážkam voči poškodenej došlo a navyše sa ani nezisťovalo, akým spôsobom k vyhrážkam malo dôjsť a či práve k takým, ktoré mohli dôvodne vzbudzovať obavu, pričom z ničoho nevyplyva ani dôvodnosť obavy a ani závažnosť vyhrážok, naopak zo správania poškodenej voči nemu je zrejmé, že poškodená z neho žiadne obavy nemala. Účelovosť konania voči jeho osobe v trestnom konaní obvinený videl aj v tom, že poškodená sa v občianskoprávnom konaní nedomáhala jeho vylúčenia z užívania bytu, čo zároveň, podľa jeho názoru, podopiera jeho tvrdenie o motíve poškodenej získať spoločný byt do výlučného vlastníctva a nevyplatiť ho z neho. V tejto súvislosti dovolateľ doplnil, že výpoveď svedkyne Z. E. je svedectvom z druhej ruky a hoci je takýto dôkaz úplne irelevantný, súd na neho prihliadal a dokonca ho považoval za usvedčujúci dôkaz proti jeho osobe. Výpovede poškodenej na hlavnom pojednávaní konanom 10. septembra 2019, podľa názoru obvineného, vylučujú, aby naplnil skutkovú podstatu trestných činov, z ktorých spáchania bol uznaný vinným.

35. Vo vzťahu k trestnému činu znásilnenia obvinený poukázal na výpovede svedkýň M. G. a L. H. s tým, že svedkyňa M. G. nepotvrdila výpoveď poškodenej, ktorá mala kričať o pomoc, obe svedkyne sa o obvinenom nevyjadrili v negatívnom zmysle a naopak potvrdili nepekne správanie sa poškodenej k synovi Y. S..

36. Za tendenčný a nesprávny považoval obvinený znalecký posudok Mgr. O. z 15. apríla 2004, v závere ktorého znalkyňa uviedla, že údajné agresívne správanie obvineného negatívne vplyva na emotivitu a správanie v tom čase maloletého Y. S., labilizuje ich, dochádza k citovej deprivácii a negatívnym vzorcom správania, a to s ohľadom na uznesenie okresného súdu zo 7. júna 2010, sp. zn. 15 P 134/2009, v ktorom súd zistil pozitívny vplyv obvineného na syna Y. S. nielen aktuálne, ale aj v minulosti a ktorým nariadil predbežné opatrenie, ktorým upravil styk jeho ako otca so synom. Uvedená skutočnosť potom úplne vyvracia správnosť záverov predmetného znaleckého posudku, z ktorých súd

vychádzal v jeho neprospech.

37. Obvinený ďalej namietal, že v konaní navrhoval vykonať ďalšie dôkazy, ktoré boli spôsobilé mu privodiť priaznivé rozhodnutie, avšak súd ich odmietol vykonať, čím mu neumožnil realizovať právo na obhajobu, pričom súd odmietol vykonať aj také dôkazy, ktoré považoval za nevyhnutné vykonať predoslý senát pod vedením predsedu senátu JUDr. Branislava Lečka.

38. Dovolateľ tiež uviedol, že v jeho prípade súhrn priamych a nepriamych dôkazov nevytvoril ničím nenarušovanú sústavu navzájom sa dopĺňujúcich dôkazov, ktorá by vo svojom celku nielen spoľahlivo preukázala všetky okolnosti žalovaného skutku a usvedčila ho z jeho spáchania, ale súčasne aj vylúčila možnosť akéhokoľvek iného záveru. Keďže ho súd spod obžaloby neoslobodil, uvedený postup podľa obvineného založil dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. g) Trestného poriadku.

39. Obvinený preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval ním uvedené nedostatky rozsudku okresného súdu a napadnutého uznesenia, ako aj im predchádzajúceho konania a vyslovil porušenie zákona v príslušných ustanoveniach v zmysle § 386 ods. 1 Trestného poriadku a postupom podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku napadnuté uznesenie, ako aj rozsudok okresného súdu zrušil a prikázal súdom, o ktorých rozhodnutia ide, aby vec v celom rozsahu prerokovali a rozhodli.

40. K dovolaniu obvineného sa vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Martin (ďalej len „prokurátorka“) uvádzajúc, že v trestnej veci obvineného boli za účelom náležitého objasnenia skutkového stavu veci zákonným spôsobom a v potrebnom rozsahu vykonané všetky dostupné dôkazy. Vyjadrila názor, že práva obvineného v konaní neboli porušené žiadnym spôsobom, pretože súd vo veci postupoval v intenciách rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. septembra 2017, sp. zn. 4 Tdo 82/2015. Prokurátorka preto navrhla dovolanie obvineného zamietnuť.

41. Spis okresného súdu bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky predložený na rozhodnutie o dovolaní obvineného 17. apríla 2024.

42. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) skúmal splnenie procesných podmienok na podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané obvineným ako oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1 Trestného poriadku, potom ako obvinený využil svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a o ňom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku), s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku a s uvedením dôvodu dovolania podľa § 374 ods. 2 Trestného poriadku.

43. V prvom rade najvyšší súd pripomína, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných väd, ale nie na revíziu skutkových zistení ustálených súdmi prvého a druhého stupňa, ani k preskúmvaniu nimi vykonaného dokazovania [primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod číslom 57/2007]. Dovolanie má byť skutočne len výnimočným prielomom do inštitútu právoplatností, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd (§ 322 ods. 3, § 326 ods. 5 Trestného poriadku). Dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou zameranou na preskúmvanie všetkých rozhodnutí súdov druhého stupňa a samotnú správnosť a úplnosť skutkových zistení nemôže posudzovať už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní sám vykonávať. Na objasnenie potrebných okolností na rozhodnutie o dovolaní môže vykonať dovolací súd dokazovanie len v obmedzenom rozsahu podľa § 379 ods. 2 Trestného poriadku. Preto možnosti podania dovolania sú obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.

44. Inak povedané jednotlivé dovolacie dôvody [§ 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku], ktoré môže dovolateľ uplatňovať, sú vymedzené taxatívne a podstatne užšie ako dôvody zakotvené v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota. Dovolanie teda nezakladá ďalšiu riadnu opravnú inštanciu a nepredstavuje „ďalšie odvolanie“. (Primerane napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4Tdo/67/2018, 4Tdo/17/2019, 4Tdo/23/2019, 5Tdo/85/2017, 5Tdo/7/2020).

45. Dovolací súd pri náprave namietaných pochybení preskúmava v zásade tie nedostatky, ktoré boli preskúmané už v odvolacom konaní a neboli napravené odvolacím súdom, avšak vždy len vo vyššie naznačenom rozsahu, ako aj pochybenia spôsobené odvolacím súdom. Tomu potom zodpovedá aj obmedzenie možnosti podať dovolanie v prípade, keď neboli využité riadne opravné prostriedky (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku) a povinnosť obsahovo namietat' skutočnosti známe v pôvodnom konaní zakladajúce niektoré z dovolacích dôvodov najneskôr v odvolacom konaní (§ 371 ods. 4 Trestného poriadku). Obsah konkrétne uplatnených vytýkaných chýb a tvrdení, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, by mal vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takého dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Ak podané dovolanie iba formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pričom v skutočnosti obsahuje argumenty a tvrdenia stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu alebo iného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ide o dovolanie, ktoré je potrebné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť.

46. Zároveň je potrebné uviesť, že viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Ak chybám, vytýkaným v podanom dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Trestného poriadku nezodpovedá dovolateľom označený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto (naposledy uvedenom) ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku, a to bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolateľom v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku. Ak ale dovolací súd zistí chybu rozhodnutia alebo konania, vecne špecifikovanú dovolateľom podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku, ktorej pri jej správnej právnej (procesnej) kvalifikácii zodpovedá iný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, než ktorý dovolateľ uviedol v dovolaní v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku, dovolací súd vyhovie dovolaniu postupom podľa § 386 a nasledujúcich ustanovení Trestného poriadku a zistenú chybu vo výroku svojho rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu (primerane rozhodnutie publikované v Zbierke pod číslom 120/2012).

47. Podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak súd rozhodol v nezákonnom zložení.

48. Nezákonne zloženým súdom sa rozumie súd, ktorý je obsadený v rozpore s ustanoveniami určujúcimi zloženie súdneho orgánu, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť. Pôjde najmä o prípady, keď rozhodoval samosudca namiesto senátu alebo keď bol senát súdu zložený z predsedu senátu a prísediacich, hoci mal rozhodovať senát zložený len zo sudcov, alebo naopak, keď senát rozhodoval v neúplnom zložení. Požiadavka zákonného zloženia súdu nachádza svoje vyjadrenie v zásade pridelenia vecí jednotlivým sudcom alebo senátom v súlade s pravidlami obsiahnutými v rozvrhu práce a spôsobom, ktorý určuje zákon. Uvedené je zároveň premietnutím ústavného princípu, že nikto nemôže byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi, zakotveného v čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý je ústavnou zárukou pre každého, že v jeho veci bude rozhodovať súd a sudcovia, ktorí sú na to povolaní podľa vopred známych pravidiel, ktoré sú obsahom rozvrhov práce upravujúcich pridelenie súdnych vecí jednotlivým sudcom tak, aby bola zachovaná zásada pevného pridelenia súdnej agendy

a aby bol vylúčený výber súdov a sudcov „ad hoc“ [nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) z 26. októbra 2005, sp. zn. I. ÚS 239/04, uznesenie ústavného súdu z 18. októbra 2007, sp. zn. IV. ÚS 257/07). Rozhodovanie vecí zákonným sudcom a aj súdom je tak základným predpokladom na naplnenie podmienok spravodlivého procesu zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“). Základné právo na zákonného sudcu vyplývajúce z čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“) má za cieľ zabrániť tomu, aby súd, ktorý má konkrétnu vec prerokovať a rozhodnúť, bol obsadený spôsobom, ktorý by sa dal označiť za svojvoľný alebo prinajmenšom za účelový.

49. Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

50. K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku najvyšší súd stabilne judikuje, že právo na obhajobu je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 5 Trestného poriadku) a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Za porušenie práva na obhajobu podľa tohto ustanovenia, preto nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku, resp. uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Trestného poriadku. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinенý podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a nebude ju už overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (uznesenie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 7/2011).

51. Právo na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru, ako aj čl. 50 ods. 3 Ústavy nachádza svoj odraz v celom rade ustanovení Trestného poriadku upravujúcich jednotlivé čiastkové obhajovacie práva obvineného v rôznych štádiách trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Z dikcie citovaného dovolacieho dôvodu je totiž jednoznačne zrejmé, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilým dovolacím dôvodom. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu potom o zásadné porušenie práva na obhajobu ide najmä v prípade, keď obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby. Výnimočne môže ísť aj o porušenie iných obhajovacích práv obvineného, ktorých porušenie sa prejaví na jeho postavení zásadným spôsobom.

52. Právu na obhajobu nezodpovedá povinnosť konajúceho súdu v trestnej veci vykonať všetky obžalovaným navrhované dôkazy. Súd v trestnom konaní podrobuje vyvíjajúcu sa dôkaznú situáciu permanentnému hodnoteniu a na dôkazné návrhy strán konania reaguje vždy v závislosti od konkrétnej fázy tohoto kontinuálne prebiehajúceho procesu. Nadväzne je dôležitou povinnosťou trestného súdu objasniť, z akého dôvodu neakceptoval dôkazné návrhy strán procesu. Podoby splnenia tejto povinnosti môžu byť rozmanité. Dôležité je, aby ich spájal spoločný menovateľ, ktorým je preskúmateľnosť, teda ich spätná konfrontovateľnosť s ostatnými okolnosťami prejednávanej veci. Len tak možno spoľahlivo vyhodnotiť, či postup objasňovania skutkového stavu veci nevykazuje známky svojvôle, a tým de facto zneužitia moci, ktorou súd pri usmerňovaní dokazovania disponuje. Preskúmateľnosť je kvalita adresovaná v prvom rade účastníkovi konania - v trestnom konaní obžalovanému. On je adresátom rozhodnutia, jeho sa budú právne o faktické účinky rozhodnutia bezprostredne dotýkať. Preto práve on je prvoradým nositeľom práva spoznať skutočné dôvody výroku meritórneho rozhodnutia v trestnom konaní. Požiadavka na ich spoznanie však nemusí mať v každom prípade nutne podobu rekapitulácie všetkých podstatných dôvodov v jednom záverečnom rozhodnutí (uznesenie Ústavného súdu SR z 18. augusta 2023, sp. zn. III. ÚS 386/2023).

53. Podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania.

54. Zmyslom dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku je zabezpečiť nestrannosť a nezáujatosť trestného konania ako celku, ako aj jednotlivých úkonov vykonávaných v rámci trestného konania. Ustanovenie § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku je postavené na slovnom spojení „sudca..., ktorý mal byť vylúčený...“, pričom takto formulovaná dikcia dôvodu dovolania neumožňuje dovolaciemu súdu odmietnuť dovolanie pre absenciu tohto dôvodu iba odkazom na iné rozhodnutie (-a) o ne/vylúčení sudcu. Naopak, ústavnou povinnosťou dovolacieho súdu je v záujme reálneho naplnenia práv obvineného podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 48 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru pri takto uplatnenom dôvode dovolania meritórne skúmať, či sudca (vo vzťahu ku ktorému bol tento dovolací dôvod uplatnený) ne/mal byť (teda nie či ne/bol) vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania (nález ústavného súdu z 9. marca 2011, sp. zn. I. ÚS 129/2010, uznesenie ústavného súdu z 9. novembra 2023, sp. zn. I. ÚS 584/2023).

55. Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

56. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom, musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku. Nesprávny procesný postup pri získaní alebo vykonávaní dôkazov tak môže viesť k naplneniu tohto dovolacieho dôvodu iba vtedy, ak mal negatívny materiálny dopad na práva obvineného, teda vtedy, ak odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého získanie alebo vykonanie sa spochybňuje (rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 24/2020-I).

57. Ak sa nepreukázu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere („solely or to a decisive extent“) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, [pozri Mariana Marinescu v. Rumunsko - rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 2. februára 2010, Emen v. Turecko - rozsudok ESLP z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší v. Holandsko - rozsudok ESLP z 23. apríla 1997, Visser v. Holandsko - rozsudok ESLP zo 14. februára 2002, Al-Khawaja a Tahery v. Spojené kráľovstvo - rozsudok ESLP z 15. decembra 2011 a ďalšie].

58. Najvyšší súd zároveň poznamenáva, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom“ a jeho zrkadlové znenie - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré boli súdom vykonané nezákonným spôsobom“, nemožno vykladať v rozpore s jeho logickým i materiálnym významom a účelom (je založené na dôkazoch) tak, že pôjde o prípady, keď súd dôkaz nevykonával. Súd nie je povinný vykonať dôkazy, ktoré strany nenavrhli a tiež nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale súd ich nepovažuje za rozhodné a dôležité pre spravodlivé rozhodnutie (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku, § 2 ods. 10 Trestného poriadku, § 2 ods. 11 Trestného poriadku) a napokon súd nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale „neskoro“ (§ 40 ods. 3 druhá veta Trestného poriadku), alebo neprejavili reálnu snahu o ich vykonanie (§ 240 ods. 4 tretia veta Trestného poriadku). Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže byť naplnený len vtedy, ak súd vykonával dôkazy nezákonným spôsobom tzn., že pri ich vykonávaní (ale aj získaní v prípravnom konaní) bol porušený zákon. Preto platí, že nevykonanie dôkazu súdom nie je možné považovať za okolnosť odôvodňujúcu

existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, nakoľko iba opačný postup súdu - vykonanie dôkazu nezákonným spôsobom môže naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku (uznesenie najvyššieho súdu z 3. mája 2023, sp. zn. 1 Tdo 20/2023).

59. V rámci dovolaní iniciovaného prieskumu odôvodneného dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či jediný usvedčujúci dôkaz alebo viaceré rozhodujúce usvedčujúce dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Ak dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania dovolací súd nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov. Spôsob hodnotenia dôkazov vykonaných zákonným spôsobom súdmi nižších stupňov nemôže najvyšší súd v rámci dovolacieho konania iniciovaného obvineným prehodnocovať ani spochybňovať, pretože by tak neprípustným spôsobom zasahoval do výlučnej kompetencie týchto súdov bez právneho podkladu a napokon i v rozpore so samotnou podstatou dovolacieho konania, pretože dovolanie nemôže nahrádzať riadne opravné prostriedky a jeho podanie nie je prípustné v rovnako širokom rozsahu (čo do dôvodov, okruhu napadnutelných rozhodnutí, oprávnených osôb atď.) aký je charakteristický pre riadne opravné prostriedky.

60. Dovolanie a rozhodnutie o ňom znamená prelom do právoplatných rozhodnutí, a preto spravidla narušuje stabilitu konečného a vykonateľného rozhodnutia súdu. Z toho dôvodu možno dovolania aplikovať iba v prípadoch, ak je to odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu, alebo jemu predchádzajúceho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov (uznesenie najvyššieho súdu z 24. júla 2019, sp. zn. 3Tdo/29/2019).

61. Podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa.

62. Vo vzťahu k dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku treba vo všeobecnej rovine uviesť, že v jeho rámci nemožno namietat neprímeranosť uloženého trestu, ale výlučne iba to, že trest bol uložený mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa. Tento dovolací dôvod sa týka iba tých druhov trestov, ktoré majú v Trestnom zákone odstupňovanú trestnú sadzbu. Trest je potom uložený mimo sadzbu tak pri nedôvodnom prekročení hornej hranice príslušnej trestnej sadzby, ako aj nezákonným prelomením jej dolnej hranice, pokiaľ je dolná hranica v zákone určená.

63. Vzájomný vzťah dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i) a písm. h) Trestného poriadku je pritom taký, že prvý z nich je všeobecným hmotnoprávnym dôvodom a druhý špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim sa iba k výroku o treste. Z logiky tohto vzťahu potom vyplýva, že samotný výrok o treste okrem prípadov nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy viažucej sa k rozhodovaniu o treste, môže byť napadnutý prostredníctvom nie všeobecného, ale len prostredníctvom špeciálneho dovolacieho dôvodu, ktorý sa viaže k takému výroku (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu a stanovisko jeho trestnoprávneho kolégia zverejnené v Zbierke pod č. 58/2007-I a 5/2011). - uznesenie najvyššieho súdu z 15. februára 2023, sp. zn. 2 Tdo 65/2022.

64. Ustanovenie § 39 Trestného zákona o mimoriadnom znížení trestu sa svojou povahou a významom primkyna ku všeobecným hľadiskám stanoveným pre voľbu druhu trestu a jeho výmery v § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Trestného zákona a nasl. a na rozdiel od ustanovení § 41, § 42 (o ukladaní úhrnného, spoločného a súhrnného trestu) alebo ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona, ktoré sú taktiež hmotnoprávne, ale kogentnej povahy, ho nemožno podriaďovať „pod nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia“, zakladajúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku nie je naplnený tým, že obvinenému nebol uložený trest za použitia § 39 Trestného zákona (resp. § 40 Trestného zákona v znení účinnom do 1. januára 2006), v dôsledku čoho uložený trest má byť neprímeraný, lebo pokiaľ súd

nevyužil moderačné oprávnenie podľa uvedených ustanovení a trest vymeral v rámci nezniženej trestnej sadzby, nemožno tvrdiť, že trest bol uložený mimo trestnú sadzbu stanovenú Trestným zákonom za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného. Nepoužitie ustanovenia § 39 Trestného zákona resp. § 40 Trestného zákona v znení účinnom do 1. januára 2006 nezakladá žiadny dovolací dôvod (stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 5/2011).

65. Pokiaľ námietka nepoužitia ustanovenia § 39 Trestného zákona nezakladá žiaden z dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, námietka nesprávneho použitia ustanovenia § 39 Trestného zákona a výmera trestu pod dolnú hranicu zákonom stanovenej trestnej sadzby obsahovo napĺňa dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, ak použitie § 39 ods. 1 Trestného zákona a zníženie trestu pod dolnú hranicu trestu ustanoveného týmto zákonom nie je opreté o žiadnu skutočnosť, ktorá by zákonný dôvod pre takýto potup zakladala (uznesenie najvyššieho súdu z 22. novembra 2012, sp. zn. 5 Tdo 72/2012).

66. Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

67. V nadväznosti na dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je v prvom rade potrebné zdôrazniť, že dovolanie z citovaného dôvodu možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť. V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin alebo, že skutok nie je trestným činom (primerane napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Tdo/29/2018, 2Tdo/6/2019, 5Tdo/48/2018).

68. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku napĺňa aj zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Pod nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie napr. nedostatočné posúdenie premlčania trestného stíhania (§ 87 Trestného zákona), ďalej pochybenie súdu pri ukladaní úhrnného trestu, súhrnného trestu, spoločného trestu alebo ďalšieho trestu (§ 41 až § 43 Trestného zákona) a pod., i ukládanie trestu podľa § 47 ods. 2 Trestného zákona. Toto ustanovenie sa vzťahuje aj na nesprávne použitie iných právnych predpisov než Trestného zákona, napr. Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, zákona o konkurze a reštrukturalizácii a pod., pokiaľ tieto majú priamy vzťah k právnej kvalifikácii skutku. Posúdenie, či je potrebné použiť ustanovenie o okolnosti vylučujúcej protiprávnosť činu (§ 24 až § 30 Trestného zákona), je priamou otázkou právnej kvalifikácie skutku (trestnosti dotknutého činu), nie otázkou použitia iných hmotnoprávnych ustanovení, ktorá však spadá pod ten istý dovolací dôvod, teda pod dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Ďalej je potrebné uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejmé z dikcie § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať (to neplatí len pre dovolanie ministra spravodlivosti podané podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku).

69. Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich

mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňovať alebo korigovať len odvolací súd. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa [primerane uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2Tdo/7/2018 z 3. septembra 2018 (publikované v Zbierke pod číslom 96/2018)]. Ani extrémny nesúlاد právoplatne zisteného skutku s vykonanými dôkazmi nenaplnia dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, keďže pochybenia skutkovej povahy v podstatných okolnostiach sú uplatniteľné len v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku (rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 14/2015-III).

70. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa. Tento dovolací dôvod preto nemôže naplniť ani poukaz na to, že nebola v konaní preukázaná vykonaným dokazovaním subjektívna stránka trestného činu. Táto totiž predstavuje vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu, ktorý nie je možné skúmať priamo, ale len sprostredkovane, t. j. tak ako sa navonok prejavuje v jeho konaní, ktoré je napokon obsahom skutkovej vety rozhodnutia. Predmetom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku potom môže byť už len nesprávne právne posúdenie takto ustáleného skutku v skutkovej vete rozhodnutia ustálenej súdmi prvého a druhého stupňa, ale nikdy samotné skutkové zistenie, ktoré sú jej obsahom a ktoré nie je možné akokoľvek doplniť a meniť (stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 3/2011).

71. Z predloženého spisu plynie, že v prejednávanej trestnej veci Okresný súd Žilina o obžalobe rozhodol už rozsudkom z 5. februára 2015, sp. zn. 3 T 96/2004 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 23. júna 2015, sp. zn. 1 To 49/2015. Oba predmetné rozsudky boli na podklade dovolania obvineného zrušené rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. septembra 2017, sp. zn. 4 Tdo 82/2015 z dôvodu porušenia zákona v ustanoveniach § 256 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005 a v ustanoveniach § 101 ods. 1, § 100 ods. 1 a ods. 2 a § 108 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005 v neprospech obvineného pri konštatovaní dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku. Najvyšší súd Slovenskej republiky predmetným rozsudkom Okresnému súdu Žilina ako súdu I. stupňa prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol a zároveň konštatoval, že k zrušeniu prvostupňového rozsudku a prikázaniu veci na nové konanie a rozhodnutie pristúpil preto, že k vytýkaným nedostatkom došlo už v konaní predchádzajúcom napadnutému rozsudku krajského súdu.

72. Obvinený podaním z 3. októbra 2017, doručeným okresnému súdu 6. októbra 2017, podal námietku zaujatosti proti predsedníčke senátu okresného súdu JUDr. Erike Bebčákovovej, ktorú odôvodnil tým, že v jeho trestnej veci konala nepriateľsky a nezákonne, čo viedlo k jeho nezákonnému odsúdeniu, a to s poukazom na rozsudok najvyššieho súdu z 26. septembra 2017, sp. zn. 4 Tdo 82/2015.

73. Zo spisu okresného súdu vyplýva, že predsedníčka senátu okresného súdu v úprave z 13. augusta 2018 nariadila, aby bol obvinený v predvolaní na hlavné pojednávanie (poznámka - na jeho termín 27. novembra 2018) upovedomený, že o jeho námietke zaujatosti sa konať s poukazom na § 32 ods. 6 Trestného poriadku nebude z dôvodu, že táto je založená na tých istých dôvodoch, pre ktoré už raz bolo o námietke zaujatosti rozhodnuté.

74. Bez ohľadu na to, aké dôvody obvinený v predchádzajúcom štádiu konania označoval ako dôvody, pre ktoré by predsedníčka senátu okresného súdu mala byť vylúčená z vykonávania úkonov trestného konania v jeho trestnej veci, podľa názoru najvyššieho súdu pre posúdenie námietky zaujatosti obvineného je rozhodné, že obvinený ako dôvod pre jej vznesenie označil rozsudok najvyššieho súdu z 26. septembra 2017, sp. zn. 4 Tdo 82/2015, ktorým najvyšší súd vyslovil porušenie zákona v konkrétnych ustanoveniach Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005 v jeho neprospech.

75. Obvinený v tejto súvislosti poukázal na nález ústavného súdu z 23. mája 2018, sp. zn. II. ÚS 111/2018, v ktorom ústavný súd okrem iného uviedol, že pokiaľ obvinený v námietke zaujatosti uvádza

okolnosti znamenajúce protizákonný, resp. svojvoľný postup sudcu v konaní (napríklad vyjadrenie sudcovho názoru o vine obvineného), treba takúto námietku zaujatosti považovať za spôsobilú námietku v zmysle § 32 ods. 6 Trestného poriadku, o dôvodnosti či nedôvodnosti ktorej sa preto musí zákonom predpísaným spôsobom konať a rozhodnúť.

76. K uvedenému najvyšší súd doplnia, že nie každý postup sudcu v konaní, ktorý je v rozpore so zákonom, je takým postupom, ktorý by zakladal dôvod pre pochybnosti o jeho nestrannosti.

77. Na to, aby skutková okolnosť spočívajúca v postupe sudcu v konaní bola spôsobilým skutkovým dôvodom na námietku zaujatosti, musí dosiahnuť takú intenzitu, ktorú treba považovať (v prípade, že by bola preukázaná) za nezákonnú alebo za svojvoľnú z dôvodu nejednoznačnosti či protirečivosti z hľadiska zákona (II. ÚS 153/08). Teda muselo by ísť o hrubú, jednoznačnú chybu, na prvý pohľad zjavnú.

78. Najvyšší súd vo svojom rozsudku z 26. septembra 2017, sp. zn. 4 Tdo 82/2015 vyslovil záver, že okresný súd nepostupoval dôsledne podľa príslušných ustanovení (pozn. § 101 ods. 1 v spojení s § 100 ods. 1 a 2; § 108) Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 a krajský súd ich porušenie v odvolacom konaní nenapravil, z ktorého záveru nie je možné vyvodiť, že by intenzita pochybenia okresného súdu mala zakladať pochybnosti o nestrannosti predsedníčky senátu okresného súdu.

79. Predsedníčka senátu v predvolaní na hlavné pojednávanie správne poukázala na ustanovenie § 32 ods. 6 Trestného poriadku, ktoré sa v zmysle prechodného ustanovenia § 567c ods. 1 Trestného poriadku použije aj v prejednávanej veci (poznámka - napriek tomu, že konanie ako také prebieha podľa ustanovení Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005), hoci nesprávne uviedla, že o námietke zaujatosti nebude konať z dôvodu, že táto je založená na tých istých dôvodoch, pre ktoré už raz bolo o námietke zaujatosti rozhodnuté a správne mala uviesť, že o námietke zaujatosti obvineného sa nebude konať, pretože dôvodom jeho námietky zaujatosti je len procesný postup súdu, ktorý bol vytknutý rozsudkom najvyššieho súdu z 26. septembra 2017, sp. zn. 4 Tdo 82/2015, a ktorý zaujatosť predsedníčky senátu nezakladá.

80. Vychádzajúc zo skutočností uvedených v bodoch 74 až 78 tohto uznesenia najvyšší súd dospel k záveru, že predsedníčka senátu okresného súdu JUDr. Erika Bebčáková nie je vylúčená z vykonávania úkonov trestného konania v prejednávanej trestnej veci, a preto v postupe okresného súdu dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku zjavne nevzhliadol [poznámka obvinený svoje námietky nesprávne podradil pod dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku] a ani iný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného zjavne naplnený nie je.

81. Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní konanom 16. mája 2019 vyplýva, že svedok Y. S. bol poučený aj o jeho práve odoprieť vypovedať podľa § 100 ods. 1 a ods. 2 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005. Obvinený v tejto súvislosti namietal, že svedok Y. S. sa výslovne vyjadril len k poučeniu podľa § 100 ods. 1 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005, keď uviedol, že svoje právo odoprieť vypovedať nevyužíva, pričom jeho vyjadrenie k možnosti odopretia výpovede podľa § 100 ods. 2 Trestného poriadku, podľa názoru obvineného, v zápisnici o hlavnom pojednávaní absentuje.

82. Podľa § 100 ods. 1 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005 Právo odoprieť výpoveď ako svedok má príbuzný obvineného v pokolení priamom, jeho súrodenec, osvojiteľ, osvojenec, manžel a druh; ak je obvinených viac a svedok je v uvedenom pomere len k niektorému z nich, má právo odoprieť výpoveď ohľadne iných obvinených len vtedy, keď nemožno odlúčiť výpoveď, ktorá sa ich týka, od výpovede týkajúcej sa obvineného, s ktorým je svedok v tomto pomere.

83. Podľa § 100 ods. 2 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005 Svedok je oprávnený odoprieť vypovedať, ak by výpoveďou spôsobil nebezpečenstvo trestného stíhania sebe, svojmu príbuznému v pokolení priamom, svojmu súrodencovi, osvojiteľovi, osvojencovi, manželovi

alebo druhovi alebo iným osobám v pomere rodinnom alebo obdobnom, ktorých ujmu by právom pociťoval ako ujmu vlastnú. Svedok je oprávnený odprieť vypovedať aj vtedy, ak by výpoveďou porušil spovedné tajomstvo alebo tajomstvo informácie, ktorá mu bola zverená ústne alebo písomne pod podmienkou mlčanlivosti ako osobe poverenej pastoračnou starostlivosťou.

84. Podľa § 101 ods. 1 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005 Pred výsluchom svedka treba vždy zistiť jeho totožnosť, jeho pomer k obvinenému, poučiť ho o práve odprieť výpoveď, a ak treba, aj o zákaze výsluchu alebo o možnosti postupu podľa odsekov 3 až 6, ako aj o tom, že je povinný vypovedať úplnú pravdu a nič nezamlčať. Ak sa vykonáva výsluch agenta (§ 88b ods. 10), súd do zápisnice namiesto údajov o skutočnej totožnosti agenta uvedie príslušné krycie údaje.

85. Najvyšší súd už v minulosti judikoval, že právo svedka odprieť výpoveď, ak by svojou výpoveďou spôsobil nebezpečenstvo trestného stíhania sebe, alebo osobám uvedeným v § 130 ods. 2, veta prvá, Trestného poriadku, je dôsledkom ústavnej ochrany a táto má prednosť pred dosiahnutím účelu trestného stíhania (§ 1 Trestného poriadku), a to aj vtedy ak by v dôsledku jej uplatnenia dokazovanie v konkrétnej veci trpelo dôkaznou núdzou s tým, že vyjadrenie svedka, či svoje právo podľa § 130 ods. 2 Trestného poriadku využíva, či nevyužíva musí byť vyjadrené takým spôsobom, aby neboli pochybnosti o jeho prejavenej vôli, pričom nie je možné svedka nútiť, aby k tomu použil priamo formuláciu uvedenú v zákone (R 14/2012-II. III.). Uvedené pritom platí aj v prípade predchádzajúcej právnej úpravy, keď ustanoveniu § 130 ods. 2 Trestného poriadku zodpovedá ustanovenie § 100 ods. 2 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005.

86. V zápisnici o hlavnom pojednávaní konanom 16. mája 2019 je po riadnom poučení svedka Y. S. aj podľa § 100 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 uvedený nasledovný text: „Poučeniu som porozumel. Obžalovaný je môj otec. Poškodená je moja matka. Svedok bol osobitne poučený o práve odprieť výpoveď podľa § 100 ods. 1 Tr. por. vo vzťahu k príbuznému v priamom rade. Na čo uvádza: Nevyužívam svoje právo odprieť výpoveď, ale trvám na svojej výpovedi, ktorú som urobil pred políciou, keďže je to už dlhšia doba.“ Z citovaného zápisu celkom zjavne vyplýva, že svedok Y. S. svoje vyjadrenie o nevyužití práva odprieť vypovedať vzťahol na celý rozsah jeho poučenia, nielen na poučenie podľa § 100 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005. Z citovaného zápisu je totiž zrejmé, že súd I. stupňa menovaného svedka o jeho práve odprieť vypovedať podľa § 100 ods. 1 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005 osobitne poučoval s ohľadom na jeho príbuzenský pomer k obvinenému, ktorý je otcom svedka, čo ale neznamená, že sa svedok vyjadril k svojmu právu odprieť vypovedať len vo vzťahu k § 100 ods. 1 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005, ako sa to snaží interpretovať obvinený.

87. Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní konanom 16. mája 2019 ďalej vyplýva, že súd podľa § 209 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005 obvineného vylúčil z pojednávacej miestnosti na zvyšný čas výsluchu svedka Y. S. (poznámka - výsluch menovaného svedka začal pred vyhlásením predmetného uznesenia).

88. Podľa § 209 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005 Predseda senátu dbá na to, aby ešte nevyslúchnutý svedok nebol prítomný pri výsluchu obžalovaného a iných svedkov. Po výsluchu obvineného súd spravidla vypočuje poškodeného. Ak je obava, že svedok v prítomnosti obžalovaného nevypovie pravdu, prípadne ak ide o výsluch svedka, ktorému alebo jemu blízkej osobe z podaného svedectva hrozí ujma na zdraví, smrť alebo iné závažné nebezpečenstvo, alebo o svedka, ktorého totožnosť musí zostať zo závažných dôvodov utajená, predseda senátu urobí vhodné opatrenia na zaistenie bezpečnosti alebo utajenie totožnosti svedka (§ 101 ods. 5), prípadne vylúči obžalovaného, jeho dôverníkov a verejnosť po dobu výsluchu takého svedka z pojednávacej siene. Po návrate do pojednávacej siene musí byť obžalovaný oboznámený s obsahom výpovede svedka, môže sa o nej vyjadriť aj bez toho, aby sa so svedkom stretol, a môže mu prostredníctvom predsedu senátu klásť aj otázky.

89. Z odôvodnenia uznesenia o vylúčení obvineného z pojednávacej miestnosti (poznámka - odôvodnenie

uvedené priamo v zápisnici o hlavnom pojednávaní) vyplýva, že súd tak urobil z dôvodu, že ide o blízky príbuzenský vzťah a s poukazom na charakter trestnej činnosti a možný obsah výpovede svedka, ktorý už bol v minulosti v danej veci vypočúvaný, ako maloletý, ku okolnostiam, ktoré mal prežiť ako maloleté dieťa, pričom z jeho prejavu na hlavnom pojednávaní je zrejmé, že táto situácia je pre neho traumatizujúca, má zábrany sa k nej vyjadrovať a súd má okrem práv obžalovaného prihliadať aj na práva svedkov, a keďže v tomto výnimočnom prípade ide o svedka, ktorý sa vyjadruje k okolnostiam z jeho detstva, nemalo by dochádzať k druhej viktimizácii, aj s ohľadom na to, že pôvodne bol vo vzťahu ku skutku pod bodom č. 3) obžaloby svedkom poškodeným a mal z tohto dôvodu ustanoveného aj opatrovníka.

90. Vylúčeniu obvineného z pojednávacej miestnosti predchádzala časť výsluchu svedka Y. S., kde svedok vypovedal, že chce, aby sa urobil obraz o tom, aký bol obvinený človek, „aby bol konečne zavretý“, čo bolo do zápisnice zaprotokolované na žiadosť obhajkyne, pričom svedok na otázku predsedníčky senátu, či je pre neho problém vypovedať v prítomnosti obvineného, ktorý je jeho otcom, odpovedal kladne s tým, že je vystresovaný, lebo sa bojí, že niečo povie a obvinený sa toho chytí. Na túto časť výsluchu svedka reagovala prokurátorka návrhom na postup podľa § 209 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005, ktorý odôvodnila tak, že sa prejednávajú záležitosti z obdobia, keď bol svedok iba desaťročným chlapcom a má za to, že sa jedná stále o syna obvineného, čo môže brániť v tom, aby svedok objektívne a slobodne vypovedal. Prokurátorka ďalej poukázala na to, že po zásahu obhajkyne do výpovede svedka (poznámka - žiadosť o doprotokolovanie zápisnice) svedok zneistel a bolo na ňom badať známky, že má strach niečo povedať tak, ako to bolo.

91. Najvyšší súd uvádza, že dôvodom na postup podľa § 209 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005 je (okrem iného) obava, že svedok v prítomnosti obžalovaného nevyovie pravdu. Takáto obava by mala vyplývať buď z okolností prejednávanej trestnej veci, alebo z konkrétneho prejavu svedka na hlavnom pojednávaní. Svedok na hlavnom pojednávaní potvrdil, že je vystresovaný, lebo sa bojí, že niečo povie a obžalovaný sa toho chytí, avšak takto sa vyjadril v reakcii na žiadosť obhajkyne doprotokolovať vyjadrenie svedka, ktorý uviedol, že chce, aby bol obvinený konečne zavretý. Nešlo teda o obavu, že svedok zo strachu z obvineného nevyovie pravdu, ale skôr o vlastnú obavu svedka spočívajúcu v tom, že obvinený takpovediac „unikne spravodlivosti“. Je preto potrebné obvinenému prisvedčiť, že jeho vylúčenie z pojednávacej miestnosti počas časti výsluchu svedka nebolo v súlade s § 209 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005.

92. Na strane druhej však, podľa názoru najvyššieho súdu, uvedené porušenie práva obvineného na obhajobu nie je možné označiť za zásadné, pretože výsluchu svedka sa zúčastnila obhajkyňa obvineného, ktorá mala možnosť svedkovi klásť otázky s tým, že túto možnosť aj využila a obvinený bol po návrate do pojednávacej miestnosti oboznámený s obsahom výpovede svedka, bola mu daná možnosť sa k nej vyjadriť a rovnako mu bola daná možnosť položiť svedkovi otázky, ktorú však nevyužil. Preto podľa názoru najvyššieho súdu nesprávny postup okresného súdu spočívajúci vo vylúčení obvineného z pojednávacej miestnosti počas časti výsluchu svedka Y. S. dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku celkom zjavne nenaplnia.

93. K výhrade obvineného, že súd prvého stupňa neriešil prístup svedka, ktorý otázky jeho obhajkyne ignoroval, čo, podľa názoru dovolateľa, svedčí o absencii nezaújatosti predsedníčky senátu zakladajúcej dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. g) Trestného poriadku najvyšší súd uvádza, že zo zápisnice o hlavnom pojednávaní konanom 16. mája 2019 plynie, že obhajkyňa mala možnosť klásť svedkovi otázky, túto možnosť aj využila a svedok na jej otázky aj odpovedal. Zároveň zápisnica o hlavnom pojednávaní neobsahuje žiadne výhrady obhajkyne k priebehu výsluchu svedka, preto najvyšší súd považuje uvedené výhrady obvineného za nepreukázané.

94. Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku [ale ani podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, ktorý označil obvinený] a ani iný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku celkom zjavne obvinený nenaplnil ani tvrdením, že nemal zachovanú lehotu piatich pracovných dní na prípravu na hlavné pojednávanie z dôvodu, že predvolanie na hlavné pojednávanie s termínom 16.

mája 2019 prevzal 9. mája 2019.

95. Podľa § 198 ods. 1 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005 Deň hlavného pojednávania určí predseda senátu tak, aby obžalovaný od doručenia predvolania, prokurátor a obhajca od upovedomenia mali aspoň lehotu piatich pracovných dní na prípravu. Túto lehotu možno skrátiť len s ich súhlasom, a pokiaľ ide o obžalovaného, len vtedy, keď sa na hlavné pojednávanie ustanoví a o jeho vykonanie výslovne žiada. U ostatných osôb, ktoré sa na hlavné pojednávanie predvolávajú alebo o ňom upovedomujú, treba zachovať spravidla aspoň trojdňovú lehotu.

96. Účelom poskytnutia lehoty obžalovanému na prípravu na hlavné pojednávanie je zabezpečiť mu dostatočný časový priestor na prípravu obhajoby, pričom cit. ustanovenie (§ 198 ods. 1 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005) nadväzuje na čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého Obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

97. Zároveň je ale potrebné zdôrazniť, že hlavné pojednávanie je len jedno, a to aj v prípade, ak nie je vykonané v jeden deň, čo vyplýva z ustanovenia § 219 ods. 1 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005, podľa ktorého Súd odročí hlavné pojednávanie, ak sa objaví prekážka, pre ktorú nemožno hlavné pojednávanie vykonať alebo v ňom pokračovať. Skôr ako hlavné pojednávanie odročí, zistí, či strany nenavrhujú ďalšie dôkazy, ktoré by bolo treba pre budúce pojednávanie zadovážiť a zároveň z prvej vety ods. 2 cit. § 219 ods. 1, podľa ktorého Pri pokračovaní v odročenom hlavnom pojednávaní oznámi predseda senátu podstatný obsah doterajšieho pojednávania.

98. Z uvedeného potom vyplýva, že lehotu piatich pracovných dní na prípravu na hlavné pojednávanie je nutné obvinenému poskytnúť len pred prvým termínom hlavného pojednávania. Hlavné pojednávanie, ktoré sa konalo 16. mája 2019, bolo pritom v poradí tretím termínom hlavného pojednávania, keďže prvý termín hlavného pojednávania po rozsudku najvyššieho súdu z 26. septembra 2017, sp. zn. 4 Tdo 82/2015 okresný súd nariadil na termín 27. novembra 2018.

99. Na hlavnom pojednávaní konanom 10. septembra 2019 vypovedala svedkyňa - poškodená M. S., pričom na podklade rozhodnutia senátu bolo vyhlásené uznesenie podľa § 211 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005, podľa ktorého Zápisnica o výpovedi spoluobžalovaného alebo svedka sa prečíta aj vtedy, ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam tohto zákona a taká osoba na hlavnom pojednávaní bez oprávnenia odoprela vypovedať alebo sa odchyľuje v podstatných bodoch od svojej skoršej výpovede.

100. Senát okresného súdu predmetným uznesením rozhodol o prečítaní zápisnice o výsluchu svedkyne poškodenej z 27. marca 2014. Obvinený taký postup namietal s odôvodnením, že ide o výpoveď svedkyne poškodenej pred senátom v inom zložení, keď prísediacími boli Bc. Marta Kratochvílová a Ing. Soňa Turčányiová. Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní z 27. marca 2014 vyplýva, že sa ho zúčastnil tak obvinený, ako aj jeho vtedajší obhajca JUDr. Dušan Chlapík.

101. Obvinený tiež poukázal na ustanovenie § 219 ods. 2 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005, podľa ktorého Pri pokračovaní v odročenom hlavnom pojednávaní oznámi predseda senátu podstatný obsah doterajšieho pojednávania. Ak sa však zmenilo zostavenie senátu, alebo ak to treba z iného dôvodu, musí byť hlavné pojednávanie vykonané znovu; to neplatí, ak obžalovaný súhlasí so zmenou prísediaceho v zložení senátu a doplnil, že sa po rozhodnutí najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho vyjadril tak, že vzhľadom na zmenu v osobách prísediacich trvá na tom, aby bolo hlavné pojednávanie vykonané znovu.

102. Najvyšší súd k výhradám obvineného uvádza, že ustanovenie § 219 ods. 2 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005 nebráni takému postupu, aby bola podľa § 211 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 prečítaná zápisnica o skoršej výpovedi svedkyne poškodenej. Pokiaľ ide o zásadu ústnosti, táto bola zachovaná, keďže svedkyňa poškodená vypovedala aj

pred senátom v novom zložení a zásada bezprostrednosti bola zachovaná tiež, keďže svedkyňa poškodená po prečítaní zápisnice o jej skoršom výsluchu na túto reagovala a vyjadrovala sa k jej obsahu. Senát okresného súdu tak mal možnosť sledovať celý priebeh výsluchu svedkyne poškodenej, ako aj jej reakciu na prečítanú skoršiu zápisnicu o jej výsluchu. K uvedenému najvyšší súd doplnia, že pokiaľ by výklad obvineného mal byť správny, potom by na hlavnom pojednávaní nemohli byť čítané ani zápisnice o výsluchu svedkov z prípravného konania, keďže tieto tiež neboli urobené pred konajúcim senátom.

103. Zásadné nedostatky nevzhliadol najvyšší súd ani pri odstraňovaní rozporov vo výsluchu svedkyne - poškodenej s poukazom na § 264 ods. 2, prvej vety, Trestného poriadku, podľa ktorého Predloženie skoršej výpovede podľa odseku 1 spočíva v prečítaní tých častí zápisnice o skoršom výsluchu, ku ktorým sa má vylúčaný vyjadriť a vysvetliť rozpory medzi svojimi výpoveďami.

104. Aj prečítanie celej zápisnice o predchádzajúcej výpovedi svedkyne vytvára dostatočný priestor na odstraňovanie rozporov v jej tvrdeniach, pritom niet rozumného dôvodu pre záver, prečo by prečítanie celej zápisnice o skoršej výpovedi svedkyne neumožňoval odstraňovať konkrétny rozpor zo strany obvineného, či prokurátora, pokiaľ by ho namietal. Ak teda na hlavnom pojednávaní konanom 10. septembra 2019 bola za účelom odstránenia rozporov prečítaná celá zápisnica o výsluchu svedkyne poškodenej na hlavnom pojednávaní konanom 27. marca 2014 a pokiaľ okresný súd obdobne postupoval aj pri výsluchoch iných svedkov, neporušil žiadne práva obvineného a tento postup nezakladá žiaden dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

105. Vo vzťahu k námietke obvineného, že okresný súd nevykonal všetky dôkazy, ktoré boli vykonané pred rozhodnutím najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho (poznámka - pred vyhlásením rozsudku z 26. septembra 2017, sp. zn. 4 Tdo 82/2015), je potrebné konštatovať, že táto námietka nezakladá žiaden dôvod dovolania, ako to už najvyšší súd uviedol v bode 50 tohto uznesenia.

106. Uznesením okresného súdu z 23. septembra 2019, sp. zn. 22 T 117/2017 bol do konania podľa § 105 ods. 2 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 pribratý MUDr. N. H., znalec z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, za účelom vypracovania nového znaleckého posudku z dôvodu, že znalkyňa MUDr. S. I., ktorá vypracovala pôvodný znalecký posudok z 15. apríla 2004, bola 27. júna 2012 vyčiarknutá zo zoznamu znalcov.

107. Pôvodný znalecký posudok za účelom vyšetrenia duševného stavu svedkyne - poškodenej M. S. vypracovali Mgr. G. O., znalkyňa z odboru psychológia, odvetvia klinická psychológia dospelých a klinická psychológia detí a MUDr. S. I., znalkyňa z odboru zdravotníctvo, odvetvia psychiatria, pričom znalkyne boli do konania pribrané uznesením vyšetrovateľa PZ z 19. marca 2004, ČVS: ORP-49/1-OVK-ZA-2004 na podklade príkazu na vyšetrenie duševného stavu svedkyne - poškodenej vydaného okresným súdom 25. februára 2004, sp. zn. 11 Tp 1017/04.

108. Zo spisu okresného súdu ďalej vyplýva, že krajský súd na podklade sťažnosti obvineného uznesením z 28. januára 2020, sp. zn. 3 Tos 120/2019 podľa § 149 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 uznesenie okresného súdu z 23. septembra 2019, sp. zn. 22 T 117/2017 zrušil a okresnému súdu uložil, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

109. Okresný súd preto ďalším uznesením zo 17. februára 2020, sp. zn. 22 T 117/2017 opätovne rozhodol o pribratí do konania MUDr. N. H., znalca z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, a to za účelom skúmania duševného stavu svedkyne - poškodenej M. S.. Krajský súd uznesením z 2. júla 2020, sp. zn. 3 Tos 47/2020 podľa § 148 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 sťažnosť obvineného proti uzneseniu okresného súdu ako nedôvodnú zamietol. Odvolací súd v odôvodnení svojho uznesenia poukázal na priebeh trestného konania a zároveň na obsah rozsudku najvyššieho súdu z 26. septembra 2017, sp. zn. 4 Tdo 82/2015 a okrem iného uviedol, že sa stotožnil s názorom okresného súdu, že k vyšetreniu duševného stavu svedkyne poškodenej stačí pribrať len jedného znalca. Krajský súd ďalej poukázal na príkaz na vyšetrenie duševného stavu svedkyne poškodenej vydaný ešte v prípravnom konaní, z čoho vyvodil, že opätovné

vydanie takého príkazu nie je potrebné.

110. Podľa § 105 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 Ak sú na objasnenie skutočností dôležitej pre trestné konanie potrebné odborné znalosti, rozhodne orgán činný v trestnom konaní a v konaní pred súdom sudca alebo predseda senátu o pribraní znalca okrem prípadu, že ide o skúmanie duševného stavu osoby obvinenej z trestného činu; v takom prípade je vždy potrebný písomný príkaz súdu. Namiesto pribrania znalca možno sa uspokojiť v jednoduchých prípadoch s potvrdením alebo odborným vyjadrením príslušného orgánu, o správnosti ktorých niet pochybností.

111. Podľa § 105 ods. 2 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 Ak ide o objasnenie skutočností obzvlášť dôležitej, treba pribrať dvoch znalcov. Dvoch znalcov treba pribrať vždy, ak ide o prehliadku a pitvu mŕtvoľ (§ 115) alebo o vyšetrenie duševného stavu (§ 116). Na prehliadku a pitvu mŕtvoľ nesmie byť pribratý ako znalec ten lekár, ktorý zomrelého ošetroval za choroby, ktorá smrť bezprostredne predchádzala.

112. Podľa § 116 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 Ak treba vyšetriť duševný stav obvineného, príberú sa k tomu na písomný príkaz súdu vždy dvaja znalci z odboru psychiatrie.

113. Podľa § 118 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 Ak sú závažné pochybnosti, či nie je u svedka, ktorého výpoveď je pre rozhodnutie obzvlášť dôležitá, podstatne znížená schopnosť správne vnímať alebo vypovedať, možno znalecky vyšetriť i duševný stav svedka; v takom prípade je vždy potrebný písomný príkaz súdu. Pozorovanie duševného stavu svedka podľa § 116 ods. 2 nie je však prípustné.

114. Jednou z otázok, ktoré obvinený vo vzťahu k vyšetreniu duševného stavu svedkyne poškodenej nastolil, je otázka počtu znalcov, ktorí za týmto účelom mali byť pribratí do konania. Trestný poriadok v znení účinnom do 31. decembra 2005 (§ 105 ods. 2 v spojení s § 116 ods. 1) potrebu pribratia dvoch znalcov z odboru psychiatrie explicitne stanovil pre vyšetrenie duševného stavu obvineného, pričom tak urobil v ustanovení § 105 ods. 2 odkazom na ustanovenie § 116. Vyšetrenie duševného stavu svedka je ale upravené v ustanovení § 118 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005, ktorý sa o počte znalcov nezmieňuje. Keďže § 105 ods. 2 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 o počte znalcov v prípade vyšetrenia duševného stavu odkazuje na § 116, ktorý upravuje len vyšetrenie duševného stavu obvineného, najvyšší súd sa stotožňuje so záverom krajského súdu, ktorý v uznesení z 2. júla 2020, sp. zn. 3 Tos 47/2020 uviedol, že na vyšetrenie duševného stavu svedkyne poškodenej postačuje pribratie len jedného znalca, keďže nič nenasvedčuje tomu, a obvinený to ani netvrdí, že by išlo o objasnenie skutočností obzvlášť dôležitej (§ 105 ods. 2 Trestného poriadku účinného od 31. decembra 2005). A pokiaľ by zákonodarcu mal v úmysle, aby aj v prípade vyšetrenia duševného stavu svedka vždy mali byť pribratí dvaja znalci, potom by § 105 ods. 2 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005 neobsahoval buď žiaden odkaz, alebo naopak by odkazoval nielen na § 116, ale aj na § 118.

115. Ďalšia výhrada obvineného spočívala v tom, že okresný súd pribral do konania znalca MUDr. N. H. bez vydania príkazu na vyšetrenie duševného stavu svedkyne - poškodenej. Krajský súd k uvedenej výhrade zaujal stanovisko, že vydanie „nového“ príkazu na vyšetrenie duševného stavu nie je potrebné, keďže taký príkaz bol vydaný ešte v roku 2004 (poznámka - bol vydaný v prípravnom konaní a sudcom).

116. Podľa § 2 ods. 9 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005 V trestnom konaní pred súdom rozhoduje senát alebo samosudca; predseda senátu alebo samosudca rozhodujú sami len tam, kde to zákon výslovne ustanovuje. Ak v prípravnom konaní rozhoduje súd v prvom stupni, rozhodnutie robí sudca.

117. Z ustanovenia § 2 ods. 9 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 vyplýva oprávnenie predsedu senátu v konaní pred súdom rozhodnúť o pribratí znalca. Predpokladom pribratia znalca v

případe vyšetrenia duševného stavu obvineného a aj svedka je písomný príkaz súdu, pričom za „súd“ nie je možné v senátnej veci považovať len predsedu senátu. Keďže v trestnej veci obvineného rozhodoval senát, potom v konaní pred súdom bol pre účely vyšetrenia duševného stavu svedkyne poškodenej nevyhnutný príkaz súdu, ktorý mohol vydať len senát.

118. Ďalším dôvodom, pre ktorý bolo potrebné vydať nový príkaz na vyšetrenie duševného stavu poškodenej je to, že príkaz na vyšetrenie jej duševného stavu bol vydaný v prípravnom konaní na podklade žiadosti vyšetrovateľa, ktorý dospel k záveru o potrebe takého skúmania. Každé vyšetrenie duševného stavu je však výrazným zásahom do práv vyšetrovanej osoby, a preto sa príkaz na vyšetrenie duševného stavu takpovediac „konzumuje“ realizáciou takého vyšetrenia. Príkaz na vyšetrenie duševného stavu predstavuje súdnu kontrolu takéhoto postupu, a preto v prípade, že v ďalšom priebehu konania vznikne potreba opätovného skúmania duševného stavu či už poškodeného alebo obvineného, je potrebné, aby takému vyšetreniu predchádzal písomný príkaz súdu.

119. Nebolo preto možné stotožniť sa s názorom krajského súdu, že na pribratie znalca v konaní pred súdom v trestnej veci obvineného postačoval príkaz na vyšetrenie duševného stavu vydaný v prípravnom konaní, keďže tento bol jednak vydaný sudcom a zároveň bol konzumovaný pôvodným vyšetrením duševného stavu poškodenej ešte v prípravnom konaní.

120. Najvyšší súd dopĺňa, že uvažovať o tom, že pribratie znalca bez vydania príkazu na vyšetrenie duševného stavu v konaní pred súdom by bolo možné aprobovať má opodstatnenie len v prípadoch, v ktorých podľa § 314a Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 rozhoduje samosudca, a to z dôvodu, že je len ťažko možné prezumovať, že ak samosudca dospeje k záveru o potrebe vyšetrenia duševného stavu obvineného, resp. svedka, zároveň nebude súhlasiť s vydaním príkazu na také vyšetrenie, ako aj v prípadoch, ak by napr. na hlavnom pojednávaní o potrebe pribratia znalca za účelom vyšetrenia duševného stavu rozhodol senát a predseda senátu by následne taký príkaz vydal a uznesením znalca pribral, pretože by tiež nebolo možné prezumovať, že senát, ktorý rozhodne o potrebe vyšetrenia duševného stavu, následne nebude súhlasiť s vydaním príkazu potrebného na také vyšetrenie. O takýto prípad však v prejednávanej trestnej veci nešlo, pretože zo zápisnice o hlavnom pojednávaní konanom 10. septembra 2019 nevyplýva, že by o potrebe pribratia nového znalca za účelom vyšetrenia duševného stavu svedkyne poškodenej rozhodoval senát okresného súdu.

121. Dôsledkom nesprávneho postupu okresného a krajského súdu je potom skutočnosť, že znalecký posudok č. 230/2020 z 10. októbra 2020 vypracovaný znalcom MUDr. N. H., ako aj výpoveď menovaného znalca na hlavnom pojednávaní konanom 22. októbra 2020 predstavujú dôkazy, ktoré boli získané, resp. vykonané v rozpore so zákonom.

122. Najvyšší súd ale považuje za potrebné zdôrazniť, že posúdenie špecifickej vierohodnosti vypočítanej osoby z hľadiska či dotknutá osoba v tom ktorom konkrétnom prípade klamala alebo hovorila pravdu, je otázkou, ktorá súvisí s právnym posúdením veci, ktoré patrí súdu nie znalcovi. Pri hodnotení špecifickej vierohodnosti vypočítanej osoby, teda či v tom ktorom konkrétnom prípade vypočítaná osoba klame, alebo hovorí pravdu, je len na hodnotení súdu v súlade s už uvádzanými pravidlami pre hodnotenie dôkazov podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku, opierajúc sa pritom o existujúce dôkazy. Uvedené závery nie sú v rozpore s tým, že podľa prílohy č. 2 (Obsahové vymedzenie znaleckých odborov a odvetví) k vyhláške Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 228/2018 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, je úlohou znalca psychológa psychologicky hodnotiť vierohodnosť výpovedí svedkov a poškodených v prípade pochybností o ich schopnosti vierohodne vypovedať, či už vplyvom špecifík situačných faktorov alebo vplyvom duševnej poruchy, alebo osobnostnej abnormality. V rámci teórie dokazovania je evidentné, že je potrebné odlišovať psychologické hodnotenie vierohodnosti výpovedí znalcom so zreteľom na určité situačné faktory, so zreteľom na duševnú poruchu či osobnostnú abnormalitu určitej osoby a právne hodnotenie vierohodnosti výpovedí súdom (ktorý jediný môže taký závere urobiť) s ohľadom na všetky okolnosti prejednávanej veci vrátane zohľadnenia ostatných v konaní zabezpečených dôkazov. Je zjavné, že

úlohou znalca je psychologickým vyšetrením odhaliť patológiu, či osobnostnú subnormu vo vzťahu k vierohodnosti vyšetrovaného, nemôže však nahradiť komplexné posúdenie vierohodnosti výpovede obžalovaného súdom.

123. Najvyšší súd uvádza, že okresný súd vo svojom rozsudku uviedol, že pri posudzovaní hodnovernosti výpovede poškodenej zbral do úvahy aj výsledok znaleckého skúmania, keďže pri tomto druhu trestnej činnosti dokazovanie spočíva v posúdení vierohodnosti výpovedí obžalovaného na jednej strane a poškodenej a rodinných príslušníkov na strane druhej, z čoho potom vyplýva, že hodnovernosť poškodenej posudzoval autonómne a znalecký posudok č. 230/2020 z 10. októbra 2020 vypracovaný znalcom MUDr. N. H. bol len jedným z faktorov, ktoré pri takom posúdení vierohodnosti poškodenej zohľadňoval.

124. Najvyšší súd ďalej poznamenáva, že čo sa týka znalca z odboru psychológia, týmto znalcom bola v konaní Mgr. G. O., ktorá spolu s MUDr. S. I., znalkyňou z odboru zdravotníctvo, odvetvie psychiatria vypracovala znalecký posudok na podklade vyšetrenia duševného stavu poškodenej M. S.. Sú to preto predovšetkým závery psychologického vyšetrenia poškodenej, za ktorých správnosť zodpovedá znalkyňa Mgr. G. O., a ktoré sa vzťahujú k posúdeniu vierohodnosti výpovede poškodenej M. S..

125. Vychádzajúc z požiadaviek uvedených v bodoch 56 a 57 tohto uznesenia a zohľadňujúc skutočnosti uvedené v bodoch 122 až 124 tohto uznesenia najvyšší súd uzatvára, že námietky týkajúce sa znaleckého posudku č. 230/2020 z 10. októbra 2020 vypracovaného znalcom MUDr. N. H., ako aj výpovede menovaného znalca na hlavnom pojednávaní konanom 22. októbra 2020 dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku zjavne nezakladajú.

126. Najvyšší súd dopĺňa, že vzhľadom na závery uvedené v bodoch 122 až 124 tohto uznesenia nie je potrebné sa bližšie vyjadrovať ani k otázkam, ktoré mal menovaný znalec zodpovedať a ktorých znenie obvinení v dovolaní namietať.

127. Na hlavnom pojednávaní konanom 9. júna 2020 bol vypočutý znalec MUDr. Z. H., ktorý uviedol, že okrem psychiatrických znalcov (MUDr. Z. H. a MUDr. O. U.) bola do konania pribratá a psychologička Y. J., prom. psychologička, a to z dôvodu, že bolo potrebné bližšie špecifikovať psychické funkcie a osobnosť obvineného. MUDr. Z. H. ďalej uviedol, že k výsledkom znaleckého posudku dospeli zhodne s oboma znalkyňami a predniesol znalecký posudok a jeho závery. Znalec MUDr. Z. H. následne odpovedal na otázky prokurátorky, obhajkyne, obvineného, ako aj súdu.

128. Znalci označení v bode 127 tohto uznesenia vypracovali 11. marca 2004 znalecký posudok, v ktorého časti IV. sa uvádza, že znalci svoje závery podávajú po vzájomnej porade. V závere znaleckého posudku znalci prehlásili, že boli poučení podľa § 106 novely Trestného poriadku.

129. Podľa § 106 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 Znalec musí byť v predvolaní upozornený na následky neustanovenia sa (§ 66) a na povinnosť bez odkladu oznámiť skutočnosti, pre ktoré by bol vylúčený alebo ktoré mu inak bránia byť vo veci činný ako znalec. Znalec musí byť tiež poučený o význame znaleckého posudku z hľadiska všeobecného záujmu a o trestných následkoch krivej výpovede a vedome nepravdivého znaleckého posudku. Primerane sa postupuje aj v prípadoch, ak posudok obstarala niektorá zo strán podľa § 89 ods. 3.

130. Podľa § 108 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 Ak vypracoval znalec posudok písomne, postačí, aby sa pri výsluchu naň odvolal a ho potvrdil. Ak nebol posudok vypracovaný písomne, nadiktuje ho znalec pri výsluchu do zápisnice.

131. Podľa § 108 ods. 2 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 Ak sa pribralo viac znalcov, ktorí dospeli po vzájomnej porade k súhlasným záverom, podá za všetkých posudok ten z nich, ktorého sami na to určili; ak sa závery znalcov rozchádzajú, treba vyslúchnuť každého osobitne.

132. Podľa § 211 ods. 4 Trestného poriadku Namiesto výsluchu znalca možno čítať zápisnicu o jeho výpovedi alebo jeho písomný posudok, ak znalec bol pred podaním posudku poučený podľa § 106, nie sú pochybnosti o správnosti a úplnosti posudku a prokurátor i obžalovaný s tým súhlasia.

133. Znalecký posudok znalcov MUDr. Z. H., MUDr. O. U. a Y. J. z 11. marca 2004 bol vypracovaný viacerými znalcami, pričom z jeho obsahu vyplýva, že znalci k súhlasným záverom dospeli po vzájomnej porade, teda znalecký posudok za znalcov mohol podať ten z nich, ktorého si sami na to určili. Z obsahu znaleckého posudku nevyplýva, že by si znalci na účely postupu podľa § 108 ods. 2 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005 spomedzi seba určili jedného na podanie záverov ich znaleckého posudku. Vychádzajúc však zo skutočnosti, že závery znalcov sa „nerozchádzali“, je potrebné uviesť, že nebol dôvod na to, aby okresný súd musel vyslychnúť každého znalca osobitne. Najvyšší súd zároveň poznamenáva, že znalci boli do konania pribratí predovšetkým za účelom vyšetrenia duševného stavu obvineného, čo vyplýva z uznesenia vyšetrovateľa PZ z 12. februára 2004, ČVS: ORP-49/1-OVK-ZA-2004, ako aj z príkazu na vyšetrenie duševného stavu obvineného vydaného okresným súdom 10. februára 2004, sp. zn. 1Tp/1007/2004, pričom MUDr. Z. H. bol znalcom z odboru zdravotníctvo, odvetvie psychiatria - sexuológia. Okresný súd preto postupoval správne, keď na hlavné pojednávanie za účelom výsluchu znalca predvolal jedného z dvoch znalcov majúcich kvalifikáciu práve v odbore psychiatria.

134. Pokiaľ obvinený namietal, že znalci nemali k dispozícii jeho kompletnú zdravotnú dokumentáciu, k tomu je potrebné uviesť, že počas výsluchu na hlavnom pojednávaní konanom 9. júna 2020 sa znalec MUDr. Z. H. vyjadril jednoznačne, že pri vypracovávaní znaleckého posudku vychádzali zo zdravotných záznamov, ktoré mali k dispozícii a tieto boli k posúdeniu dostatočné a zároveň doplnil, že znalec nevyhnutne nemusí mať k dispozícii predchádzajúcu zdravotnú dokumentáciu vyšetrovanej osoby, pretože sa vždy posudzuje aktuálny zdravotný a psychický stav v čase spáchania skutku.

135. Vo vzťahu k námietke obvineného, že podkladom znaleckého posudku boli aj výsluchy, resp. zápisnice o konfrontácii, ktoré boli v prvom dovolacom konaní označené ako nezákonné najvyšší súd uvádza, že takým podkladom bola len zápisnica o konfrontácii medzi obvineným a poškodenou zo 16. januára 2004. K tejto najvyšší súd v rozsudku z 26. septembra 2017, sp. zn. 4 Tdo 82/2015 uviedol, že je podstatnou chybou konania, ak súd na hlavnom pojednávaní prečítal výpoveď svedkyne poškodenej, ktorú urobila v prípravnom konaní bez riadneho poučenia, a teda aj bez jednoznačného vyjadrenia, či svoje právo odoprieť výpoveď v zmysle § 100 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 využíva alebo či toto právo nevyužíva a vypovedať bude a je preto nepochybné, že dôkaz výpoveďou poškodenej v rámci konfrontácie s obvineným, respektíve pred ňou, bol vykonaný v rozpore s § 101 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s § 100 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005.

136. K uvedenému najvyšší súd poznamenáva, že zo znaleckého posudku vypracovaného aj MUDr. Z. H. vyplýva, že znalci poukázali (okrem iného) na zápisnicu o výsluchu svedka poškodeného M. S. zo 16. januára 2004, v ktorej bola poškodená riadne poučená podľa § 100 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005 a kde sa jednoznačne vyjadrila, že poučeniam porozumela, pričom svoje právo nevypovedať nevyužíva a vypovedať bude a pokiaľ ide o zápisnicu o konfrontácii medzi obvineným a poškodenou zo 16. januára 2004, znalci sa obmedzili len na konštatovanie, že „pri konfrontácii medzi obvineným a poškodenou 16.1.04 sa obaja v podstate pridržovali svojich výpovedí“. Z uvedeného potom vyplýva, že poukaz znalcov na zápisnicu o konfrontácii medzi obvineným a poškodenou zo 16. januára 2004 nemal na závery znaleckého posudku prakticky žiaden dopad, keďže znalci vychádzali zo zápisnice o výsluchu poškodenej zo 16. januára 2004, ktorá vadou nezákonnosti netrpela.

137. Najvyšší súd sa preto uzatvára, že námietky obvineného vo vzťahu k znaleckému posudku vypracovanému znalcami MUDr. Z. H., MUDr. O. U. a Y. J. a k výsluchu znalca MUDr. Z. H. na hlavnom pojednávaní konanom 9. júna 2020 dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. g) Trestného poriadku celkom zjavne nezakladajú.

138. Pokiaľ ide o námietku obvineného spočívajúcu v tom, ako sa okresný a krajský súd vysporiadali so skutkom v bode 3) obžaloby, najvyšší súd odkazuje na odôvodnenie svojho rozsudku z 26. septembra 2017, sp. zn. 4 Tdo 82/2015, v ktorom reagoval na rovnakú námietku obvineného v konaní o predchádzajúcom dovolaní obvineného.

139. Najvyšší súd preto opakovane uvádza, že obžalovacia zásada vyslovená v § 220 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005, podľa ktorej môže súd rozhodovať len o skutku, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu, neznamená, že musí ísť o úplnú zhodu skutku uvedeného v obžalobnom návrhu so skutkom, ktorý zisťuje súd na hlavnom pojednávaní. Podstata skutku je v zmysle všeobecných zásad Trestného poriadku určovaná účasťou obvineného na určitej udalosti popísanej v obžalobnom návrhu, z ktorej vzišiel následok porušujúci alebo ohrozujúci spoločenské záujmy chránené Trestným zákonom. Z týchto dôvodov bude totožnosť skutku zachovaná, ak bude aspoň sčasti zachovaná totožnosť konania alebo následku. Preto ani samotné ustanovenie § 220 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 nebráni(lo) súdom, aby prípadne prihliadali k tým zmenám skutkového deja uvedeného v obžalobe, ku ktorým došlo pri prejednávaní veci na hlavnom pojednávaní, a ktoré nemenia totožnosť skutku.

140. Totožnosťou skutku sa nerozumie úplná zhoda skutkových okolností. Súdna prax, reflektujúca predchádzajúcu právnu úpravu danú Trestným poriadkom účinným do 31. decembra 2005, pripúšťa odchýlky od skutkového stavu uvedeného v obžalobe, či už tak, že sa k nemu pripoja nové skutočnosti v obžalobe neuvedené, alebo že sa vynechajú niektoré skutočnosti v obžalobe uvedené, ak sa ukázali nesprávne, alebo že sa skutočnosti určitým spôsobom len modifikujú, pokiaľ sa tým nemení podstata skutku. Ako už bolo uvedené, keďže podstatu skutku treba vidieť predovšetkým v konaní páchateľa a v následku, ktorý z neho vyplynul, bude totožnosť skutku zachovaná, ak je zachovaná totožnosť konania alebo totožnosť následku, a to aspoň čiastočne. Z toho vyplýva záver, že súd nie je viazaný rozsahom skutku, uvedeným v obžalobnom návrhu, ale je povinný dokazovaním objasňovať celý skutok tak, ako vyplynul z dokazovania na hlavnom pojednávaní. Má teda pripojiť ďalšie nové skutočnosti, aj keď v obžalobnom návrhu neboli uvedené (samozrejme, za predpokladu, že takéto skutočnosti nemenia podstatu žalovaného skutku, a teda netvorí nový skutok), alebo má vynechať niektoré skutočnosti v obžalobe uvedené, ktoré dokazovaním neboli preukázané.

141. Uvedené východiská ústia vo vzťahu k pokračovaciemu trestnému činu k záveru, že pri pokračovaní v trestnej činnosti sa (v režime Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005) nič nemení na totožnosti skutku, ak počas hlavného pojednávania niektoré útoky tvrdené v obžalobe odpadnú alebo naopak, niektoré pribudnú.

142. V prejednávanom prípade pritom niet pochybností, že skutky pôvodne uvedené pod bodmi 1) a 3) obžaloby sú v zmysle ustanovení § 89 ods. 19 a 20 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005, definujúcich pokračovanie v trestnom čine, čiastkovými útokmi pokračovacieho trestného činu prokurátorom pôvodne kvalifikovaného ako týranie blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 215 ods. 1 písm. a) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005. Povaha, podobný spôsob vykonania uvedených trestných útokov, ktoré boli uskutočňované postupne, v krátkych časových intervaloch, a tiež skutočnosť, že konanie obvineného, spočívajúce prevažne vo vyhrážkach, ktorých sa dopúšťal či už v neprítomnosti ďalších osôb alebo ich účinok umocňoval prítomnosťou maloletého syna, smerovalo (a to celkom jednoznačne v rámci oboch skutkov) voči poškodenej M. S., svedčia o tom, že obvinený bol už od počiatku jemu za vinu kladenej trestnej činnosti vedený zámerom v tejto pokračovať. Jeho konanie, popísané v bodoch 1) a 3) obžaloby, tak zahŕňa objektívne i subjektívne súvislosti, charakterizujúce pokračovanie v trestnom čine (§ 89 ods. 19 a 20 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005), a teda odôvodňuje záver o nutnosti posudzovať predmetné čiastkové útoky [uvedené v bodoch 1) a 3) obžaloby] ako jediný trestný čin. V prejednávanom prípade je rozhodujúce, že jednotlivé útoky, popísané v obžalobnom návrhu, sú po subjektívnej stránke spojené rovnakým zámerom a po objektívnej stránke sú podobné a javia sa ako postupné realizovanie tohto rovnakého a jednotného zámeru. K tomu je potrebné dodať, že iba skutočnosť, že z trestnoprávneho hľadiska došlo k zmene

poškodeného subjektu, nenarušuje totožnosť skutku, ktorá je v tomto prípade zachovaná v následku konania páchatela, ktorým je porušenie toho istého jednotlivého záujmu, teda konkrétneho spoločenského vzťahu.

143. Preto, ak už zo skutkových okolností popísaných v bode 3) obžaloby vyplýva, že konanie obvineného (vyhrážky) smerujú voči poškodenej M. S., nemá na záver o tom, že v kontexte skutku uvedeného pod bodom 1) obžaloby ide iba o ďalší útok, spáchaný v rámci pokračovania v trestnom čine podľa § 89 ods. 19 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 žiaden vplyv skutočnosť, že prokurátor v dôsledku iného spôsobu spáchania skutku pod bodom 3) obžaloby (keď k nemu došlo za účasti maloletého syna obvineného a poškodenej) označil za týmto skutkom poškodeného práve tohto, t. j. maloletého syna obvineného a poškodenej, Y. S..

144. Vychádzajúc z prezentovaných záverov, že skutky pôvodne uvedené pod bodmi 1) a 3) obžaloby sú čiastkovými útokmi jedného pokračovacieho trestného činu, najvyšší súd záverom k tejto dovolacej námietke obvineného zdôrazňuje, že, ako to už bolo naznačené vyššie, v procesnom režime Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 bolo tzv. „vypustenie“ čiastkového útoku pokračovacieho trestného činu použiteľné a v súdnej praxi aj používané ako ekvivalent oslobodzujúceho výroku. Ako teda konštatoval krajský súd, len „vypustenie“ čiastkového útoku z pokračovacieho trestného činu zodpovedá správne procesnému postupu a ustálenej súdnej praxi reflektujúcej Trestný poriadok účinný do 31. decembra 2005. Táto dovolacia námietka obvineného tak zjavne nie je spôsobilá naplniť ním uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

145. Na hlavnom pojednávaní konanom 4. novembra 2021 došlo k odročeniu hlavného pojednávania na tri ďalšie termíny, a to 9. decembra 2021, 14. decembra 2021 a 11. januára 2022, pričom zo zápisnice o hlavnom pojednávaní vyplýva, že na hlavnom pojednávaní, ktoré sa malo konať 9. decembra 2021, malo byť pokračované v dokazovaní čítaním znaleckého posudku na maloletého Y. S. a oboznamovaním listinných dôkazov a na hlavnom pojednávaní, ktoré sa malo konať 14. decembra 2021, malo byť prístupné k záverečným rečiam, pričom termín 11. januára 2022 bol určený ako termín v prípade nemožnosti konania predchádzajúcich termínov hlavného pojednávania.

146. Obvinený 3. decembra 2021 ospravedlnil svoju neúčast' na hlavnom pojednávaní, ktoré sa malo konať 9. decembra 2021, požiadal o jeho odročenie a uviedol, že trvá na svojej účasti na hlavnom pojednávaní. Okresný súd obvineného 6. decembra 2021 upovedomil o zrušení termínu hlavného pojednávania určeného na 9. decembra 2021 a zároveň mu oznámil, že termíny hlavného pojednávania 14. decembra 2021 a 11. januára 2022 zostávajú bezo zmeny.

147. Následne obvinený 10. decembra 2021 opäť žiadal zrušiť termín hlavného pojednávania (poznámka - tak ako v prechádzajúcom prípade z dôvodu pozitívneho testu na ochorenie COVID 19), ktoré bolo nariadené na 14. decembra 2021 a uviedol, že na svojej osobnej účasti na hlavnom pojednávaní trvá. Okresný súd obvinenému 10. decembra 2021 oznámil zrušenie termínu hlavného pojednávania, ktorý bol určený na 14. decembra 2021 a súčasne obvinenému oznámil, že termín hlavného pojednávania určený na 11. januára 2022 ostáva bezo zmeny.

148. Zo spisu okresného súdu ďalej vyplýva, že predsedníčka senátu 13. decembra 2021 určila ďalší termín hlavného pojednávania, a to na 27. januára 2022 s tým, že termín hlavného pojednávania určený na 11. januára 2022 ostáva nezmenený.

149. Obvinený 10. januára 2022 okresnému súdu elektronicky oznámil, že súhlasí s vykonaním hlavného pojednávania 11. januára 2022 v jeho neprítomnosti. Obhajkyňa obvineného na hlavnom pojednávaní konanom 11. januára 2022 potvrdila, že ide o prejav obvineného, ktorého kontaktovala a overila túto skutočnosť. Zo spisu okresného súdu vyplýva, že obvinený bol 7. januára 2022 nahliadnuť do súdneho spisu. Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní konanom 11. januára 2022 vyplýva, že predsedníčka senátu sa na žiadosť obhajkyne obvineného, aby k prednesu záverečných rečí došlo na ďalšom hlavnom pojednávaní vyjadrila, že termín určený na 27. januára 2022 bol považovaný len za rezervu v prípade, ak

by vec nebolo možné ukončiť na hlavnom pojednávaní konanom 11. januára 2022.

150. Obvinený v tejto súvislosti dospel k názoru, že postupom okresného súdu mu bolo odňaté jeho právo na záverečnú reč a posledné slovo, čím došlo k porušeniu jeho práva na obhajobu.

151. Na tomto mieste je nutné poukázať na obsah zápisnice o hlavnom pojednávaní konanom 4. novembra 2021, kedy okresný súd celkom jasne uviedol, že termín hlavného pojednávania určený na 11. januára 2022 je určený pre prípad, že by nebolo možné vykonať hlavné pojednávanie v termínoch určených na 9. a 14. decembra 2021. Z uvedeného potom možno vyvodiť, že pokiaľ by sa hlavné pojednávanie v termínoch 9. a 14. decembra 2021 nevykonalo, potom by ku všetkým úkonom, ktoré okresný súd plánoval vykonať na uvedených termínoch hlavného pojednávania, došlo na jednom termíne konania hlavného pojednávania, a to 11. januára 2022.

152. Z dôvodov na strane obvineného (pozitívny test na ochorenie COVID 19) došlo k zrušeniu termínov hlavného pojednávania pôvodne určených na 9. a 14. decembra 2021, t. j. obvinený s poukazom na priebeh hlavného pojednávania 4. novembra 2021 musel predpokladať, že okresný súd môže dokazovanie ukončiť práve na hlavnom pojednávaní konanom 11. januára 2022, a preto na tomto hlavnom pojednávaní môže dôjsť aj k prednesu záverečných rečí.

153. Je pravdou, že okresný súd 13. decembra 2021 určil aj ďalší termín hlavného pojednávania na 27. januára 2022, avšak práve s poukazom na dôvody nariadenia viacerých termínov hlavného pojednávania, o ktorých sa obvinený dozvedel na hlavnom pojednávaní konanom 4. novembra 2021, mohol obvinený dôvodne predpokladať, že tento termín hlavného pojednávania (t. j. 27. januára 2022) je určený (obdobne ako tomu bolo v prípade termínu hlavného pojednávania 11. januára 2022) pre prípad, že by hlavné pojednávanie 11. januára 2022 nebolo možné vykonať.

154. Najvyšší súd ďalej poukazuje na obsah zápisnice o hlavnom pojednávaní konanom 4. novembra 2021, z ktorej vyplýva, že obvinený bol poučený o možnosti vykonať hlavné pojednávanie v jeho neprítomnosti (poznámka - §§ 202 ods. 1, 202 ods. 2, 202 ods. 3 a 202 ods. 4 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005). S argumentáciou obvineného o odňatí jeho práva na záverečnú reč a posledné slovo (poznámka - § 216 a § 217 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005) postupom okresného súdu by bolo možné súhlasiť len za predpokladu, že by si obvinený vyhradil osobnú účasť na hlavnom pojednávaní, na ktorom by malo dôjsť k prednesu záverečných rečí a posledného slova, t. j. ak by z jeho súhlasu s vykonaním hlavného pojednávania 11. januára 2022 v jeho neprítomnosti vyplývalo, že tento súhlas sa nevzťahuje na taký termín hlavného pojednávania, na ktorom by k prednesu záverečných rečí a posledného slova malo dôjsť, čo však nie je prípad prejednávanej veci.

155. Najvyšší súd preto dospel k záveru, že postup okresného súdu na hlavnom pojednávaní konanom 11. januára 2022 celkom zjavne nezaložil dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a ani iný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

156. Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku obvinený videl v tom, že súdy pri ukladaní trestu neaplikovali ustanovenie § 40 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005, podľa ktorého Ak má súd vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchatel'a za to, že by použitie trestnej sadzby odňatia slobody ustanovenej týmto zákonom bolo pre páchatel'a neprímerane prísne a že možno účel trestu dosiahnuť i trestom kratšieho trvania, môže znížiť trest odňatia slobody pod dolnú hranicu trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom.

157. K uvedenej námietke obvineného najvyšší súd odkazuje na ustanovenia bodov 61 až 65 tohto uznesenia bez potreby opakovania argumentácie v nich uvedenej. Skutočnosť, že okresný a ani krajský súd pri ukladaní trestu ustanovenie § 40 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 neaplikovali, zjavne nezakladá obvineným označený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku a ani iný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

158. K námietke obvineného založenej na nedodržaní lehoty na zvolenie obhajcu, keď ešte pred jej uplynutím mu bol obhajca ustanovený, a to bez toho, aby sa vyčkalo počas zákonnej lehoty, či si obhajcu zvolí sám najvyšší súd uvádza, že táto nie je dôvodná, a preto zjavne nezakladá žiaden dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

159. Uznesenie o vznesení obvinenia (poznámka - uznesenie vyšetrovateľa PZ zo 16. januára 2004, ČVS: ORP-49/1-OVK-ZA-2004) bolo obvinenému doručené 16. januára 2004 o 09.40 hod. a toto obsahovalo upozornenie, že v trestnej veci obvineného ide o prípad nutnej obhajoby, kedy obvinený musí mať obhajcu už v prípravnom konaní a zároveň určenie lehoty na zvolenie si obhajcu 3 dni od doručenia predmetného uznesenia. Predmetné uznesenie zároveň obsahovalo upozornenie, že pokiaľ si obvinený v určenej lehote obhajcu nezvolí, tento mu bude ustanovený okresným súdom.

160. Obhajca bol obvinenému ustanovený okresným súdom 16. januára 2004 pod sp. zn. 1 Tp 7/2004. Zo zápisnice o výsluchu obvineného zo 16. januára 2004 vyplýva jeho vyhlásenie, že svoje právo zvoliť si obhajcu zatiaľ nevyužíva a žiada, aby mu bol ustanovený okresným súdom, pričom s ustanovením obhajcu (poznámka - JUDr. Ján Chabada) vyslovil súhlas.

161. Obsah uvedenej zápisnice podpísanej obvineným potvrdzuje, že ustanovenie obhajcu súdom bolo v súlade s vôľou a želaním obvineného. Najvyšší súd zároveň poukazuje na konštantnú judikatúru vytvorenú v reakcii na obdobné prípady, ktorá potvrdzuje, že obvinenému treba najprv umožniť, aby si obhajcu zvolil, s tým, že ak si obvinený nezvolí obhajcu hneď, určí sa mu na jeho zvolenie lehota (§ 38 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005), pričom dĺžka tejto lehoty sa určí so zreteľom na povahu a okolnosti prípadu tak, aby nebol ohrozený účel nutnej obhajoby. Určenie lehoty však neprichádza do úvahy, ak obvinený vyhlási, že si obhajcu zvoliť nechce. V takomto prípade a keď obhajcu obvinenému nezvolila ani iná oprávnená osoba (§ 37 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005), musí byť bez meškania zabezpečené okamžité ustanovenie obhajcu tak, aby obhajca mohol čo najskôr vykonávať svoje práva.

162. Lehota určená na zvolenie si obhajcu je lehotou sudcovskou, nie zákonnou lehotou, čo znamená, že tak, ako prichádza do úvahy jej predĺženie, nie je vylúčené ani jej „skrátene“, respektíve jej (úplné) „odpadnutie“ v prípade, že obvinený po jej určení vyhlási, že si obhajcu zvoliť nechce. Tak ako neprichádza do úvahy už jej určenie v prípade, že obvinený vopred vyhlási, že si obhajcu zvoliť nechce, bolo by absurdné formálne čakať na jej márne uplynutie, pokiaľ obvinený už v priebehu jej plynutia procesne relevantným spôsobom vyjadrí svoje rozhodnutie nezvoliť si obhajcu, ako tomu bolo v prejednávanom prípade.

163. Najvyšší súd preto dospel k záveru, že v danom prípade bol postup orgánov činných v trestnom konaní konformný so zákonnou úpravou i ustálenou judikatúrou. Napokon, už len s ohľadom na fakt, že obvinený bol už od svojho prvého výsluchu zastúpený obhajcom, s ktorého ustanovením súhlasil, nemožno dospieť k inému záveru než tomu, že vyššie uvedeným postupom pri výsluchu obvineného 16. januára 2004 nebolo jeho právo na obhajobu, prezentované v tomto prípade právom mať obhajcu podľa vlastného výberu, premietnutým v § 33 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005, porušené, a už vôbec nie zásadným spôsobom.

164. K námietke obvineného, že poškodená M. S. bola v prípravnom konaní vypočutá 16. januára 2004 ešte pred vznesením obvinenia, t. j. obvinený sa jej výsluchu nezúčastnil a nemal možnosť jej klásť otázky najvyšší súd uvádza, že poškodená vypovedala na hlavnom pojednávaní konanom 10. septembra 2019, pričom jej výsluch bol vykonaný kontradiktórne, teda obvinený a aj jeho obhajkyňa poškodenej kládli otázky, na ktoré poškodená odpovedala, čo platí aj o výpovedi poškodenej na hlavnom pojednávaní konanom 27. marca 2014, ktorá výpoveď bola na hlavnom pojednávaní konanom 10. septembra 2019 prečítaná postupom podľa § 211 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005. Pritom pre zachovanie kontradiktórnosti procesu postačí svedka v priebehu konania vypočuť kontradiktórne raz (nie je podstatné, či v prípravnom konaní, alebo na hlavnom pojednávaní). Námietka obvineného spočívajúca v tom, že poškodená nebola vypočutá po vznesení obvinenia preto dôvod

dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zjavne nezakladá.

165. Obvinený ďalej namietal nedôsledné rešpektovanie ustanovenia § 95 ods. 3 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005, ktorý pri predložení zápisnice o výsluchu na jej prečítanie vyžaduje prítomnosť nezúčastnenej osoby. Tá mala chýbať pri jeho výsluchu 16. januára 2004, pri výsluchu poškodeného maloletého Y. S. 3. marca 2004, pri výsluchoch svedkyne E. O., opatrovníčky poškodeného maloletého Y. S., v dňoch 28. apríla 2004 a 22. júna 2004, pri výsluchu svedkyne Z. S. 8. marca 2004, svedkyne L. H. 16. apríla 2004, svedkyne M. G. 19. apríla 2004 a tiež pri záverečnom preštudovaní vyšetrovacieho spisu 28. júna 2004.

166. Podľa § 95 ods. 3 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 Zápisnicu o výsluchu, ktorý bol vykonaný bez prirátia zapisovateľa, treba vyslúchanému pred podpisom prečítať alebo na prečítanie predložiť v prítomnosti nezúčastnenej osoby. Ak vyslúchaný má proti obsahu zápisnice námietky, treba ich prejednať v prítomnosti prirátanej osoby a výsledok prejednávania pojať do zápisnice.

167. Obvinenému je potrebné prisvedčiť, že v prípade označených výsluchov nebola prirátaná nezúčastnená osoba. Zároveň ale zo všetkých zápisníc vyplýva, že výsluchov sa zúčastnil obhajca obvineného a vyslúchané osoby podpisom zápisnice vyjadrili súhlas s jej obsahom a nežiadali ani o opravu a ani o jej doplnenie. V prípade zápisnice o výsluchu svedka Y. S. z 3. marca 2004 a výsluchu svedkyne M. G. zo 16. mája 2004 tieto neboli na hlavnom pojednávaní vykonanom po rozsudku najvyššieho súdu z 26. septembra 2017, sp. zn. 4 Tdo 82/2015 čítané, a to ani v rámci odstraňovania rozporov, teda súdy z nich pri rozhodovaní o vine a treste obvineného nevychádzali, čo platí aj o výsluchoch svedkyne E. O. z 28. apríla 2004 a 22. júna 2004.

168. Najvyšší súd preto nedospel k záveru, že by následkom tejto procesnej chyby konajúceho vyšetrovateľa bolo skutočne zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu. Zároveň je potrebné dodať, že záverečné preštudovanie vyšetrovacieho spisu je úkonom, s ktorým Trestný poriadok účinný do 31. decembra 2005 nespájal povinnosť zabezpečenia prítomnosti nezúčastnenej osoby, keďže sa o ňom v zmysle § 166 ods. 1 spisoval len záznam tak, ako k tomu pristúpil vyšetrovateľ aj v prejednávanej príhode.

169. K námietkam obvineného týkajúcim sa jeho zadržania najvyšší súd uvádza, že z vyšetrovacieho spisu vyplýva, že obvinený bola zadržaný podľa § 75 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005 16. januára 2004 o 22.00 hod., pričom výsluch obvineného v uvedený deň sa uskutočnil v čase od 10.10 hod. do 11.30 hod. a od 11.34 hod. do 13.50 hod. Následne bola 16. januára 2004 v čase od 19.15 hod. do 21.20 hod. vykonaná konfrontácia medzi obvineným a poškodenou.

170. Zadržanie obvineného vyšetrovateľom podľa § 75 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005 je zaistovacím úkonom, nie úkonom vyšetrovacím, preto vyšetrovateľ nebol povinný o tomto úkone obhajcu obvineného upovedomovať a ani zabezpečovať prítomnosť obhajcu na takomto úkone.

171. Námietka obvineného založená na tom, že vyšetrovateľ obhajcu neinformoval o jeho zadržaní preto dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zjavne nezakladá.

172. Ani námietky obvineného týkajúce sa prehliadky jeho tela v prípravnom konaní nevzhliadol najvyšší súd ako dôvodné. Vo vyšetrovacom spise je žurnalizovaný príkaz vydaný vyšetrovateľom 16. januára 2004 pod ČVS: ORP-49/1-OVK-ZA-2004 podľa § 114 ods. 1 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005 na prehliadku tela obvineného obsahujúci poučenia podľa § 114 ods. 1 a ods. 2 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005 aj s upozornením na následky nevyhovievania príkazu odkazom na § 66 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005 a tiež doručienka podpísaná obvineným 16. januára 2004 potvrdzujúca prevzatie predmetného príkazu obvineným, na ktorej je uvedená rovnaká spisová značka vyšetrovacieho spisu, ako aj označenie doručovanej písomnosti, teda predmetného príkazu. Doručienka je datovaná a podpísaná obvineným, a to bez

pripojenia akejkolvek poznámky či výhrady, týkajúcej sa obsahu preberanej zásielky.

173. Príkaz na vykonanie prehliadky tela bol teda obvinenému preukázateľne riadne doručený, obsahoval potrebné poučenie v zmysle ustanovení § 114 a § 66 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005, sčasti vyjadrené citáciou dotknutých ustanovení, sčasti len odkazom na ne. Skutočnosť, že text poučenia predmetného príkazu na vykonanie prehliadky tela neobsahoval výslovné znenie § 66 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 nemožno považovať za relevantný dôvod pre podanie mimoriadneho opravného prostriedku, či prijatie záveru dovolacieho súdu o porušení práv na obhajobu zásadným spôsobom alebo nezákonnosti na základe takéhoto rozhodnutia vykonaného dokazovania, a to vzhľadom na fakt, že obvinený sa prehliadke tela podrobil aj bez ním tvrdenej vedomosti o následkoch nevyhovenia predvídaných dotknutým ustanovením.

174. Vychádzajúc z predloženého spisu nič nenasvedčuje tomu, že by došlo k manipulácii s ním, obvinený nepredložil rovnopis príkazu na vykonanie prehliadky tela, ktorý by sa v časti poučenia nezhodoval s tým, ktorý je založený vo vyšetrovacom spise, napriek jeho tvrdeniu, že ho prevzal, resp. že mu bol doručený. Poukaz obvineného na vyjadrenie prokurátorky Okresnej prokuratúry Žilina zo 16. marca 2004, v ktorom prokurátorka uviedla, že zo spisu nie je možné zistiť, či obvinený bol pred vykonaním prehliadky tela na následky nevyhovenia upozornený alebo nie, možno interpretovať len ako reakciu na skutočnosť, že v písomnom vyhotovení dotknutého príkazu na vykonanie prehliadky tela nie sú následky nevyhovenia uvedené výslovne, ale len odkazom na príslušné ustanovenie Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005, čo napokon vyplýva aj z uznesenia Okresnej prokuratúry Žilina z 10. marca 2004, sp. zn. 2Pv/64/04, v odôvodnení ktorého prokurátorka tiež uviedla, že zo spisu nie je možné zistiť, či pred týmto úkonom bol obvinený na následky nevyhovenia upozornený alebo nie a zároveň doplnila, že má za to, že poučenie podľa § 66 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005 by v prípade obvineného nebolo ani účelné.

175. K námietke obvineného, že príkaz na prehliadku jeho tela nebol doručený jeho obhajcovi a tento ani pri prehliadke tela nebol prítomný, najvyšší súd uvádza, že príkaz na prehliadku tela podľa § 114 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005 sa doručuje len osobe, ktorej sa týka, t. j. v tomto prípade len obvinenému. Obhajca je už od vznesenia obvinenia oprávnený byť prítomný pri vyšetrovacích úkonoch a pri skrátenom vyšetrovaní má právo od vznesenia obvinenia byť prítomný pri vyšetrovacích úkonoch, na ktorých má právo zúčastniť sa obvinený (§ 165 ods. 1 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005), avšak predpokladom využitia tohto práva je, aby to obhajca vyšetrovateľovi oznámil (§ 165 ods. 2 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005). Z vyšetrovacieho spisu pritom nevyplyva, že by obhajca vyšetrovateľa žiadal o účasť na vyšetrovacích úkonoch a ani to, že by obvinený žiadal, aby sa obhajca zúčastnil aj na iných úkonoch prípravného konania než len na jeho výsluchu (§ 33 ods. 1 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005).

176. Ani vyššie uvedené námietky (spojené s prehliadkou tela obvineného) preto zjavne dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nezaložili.

177. Obvinený ďalej namietal porušenie jeho práva na obhajobu zakladajúce dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nedodržaním zákonnej trojdňovej lehoty na prípravu na záverečné preštudovanie vyšetrovacieho spisu.

178. Z vyšetrovacieho spisu vyplýva, že obvinený a jeho obhajca boli na možnosť záverečného preštudovania vyšetrovacieho spisu upozornení 24. júna 2004 (štvrtok). Vychádzajúc z ustanovenia § 166 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 v spojení s ustanovením § 60 ods. 3 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005 posledný deň uvedenej lehoty pripadol na 28. júna 2004 (pondelok), keďže koniec trojdňovej lehoty vychádzal na 27. júna 2004 (nedeľa). Pri absencii súhlasu obvineného a jeho obhajcu so skrátením uvedenej lehoty sa tak preštudovanie vyšetrovacieho spisu mohlo uskutočniť až ďalší pracovný deň, t. j. v utorok 29. júna 2004, pričom zo Záznamu o preštudovaní vyšetrovacieho spisu vyplýva, že obvinený a jeho obhajca vyšetrovací spis

preštudovali 28. júna 2004.

179. Odhliadnuc od uvedeného najvyšší súd konštatuje, že z materiálneho hľadiska týmto postupom nedošlo k porušeniu práva obvineného na obhajobu zásadným spôsobom. Právo obvineného na lehotu na prípravu na záverečné preštudovanie spisu nemožno vnímať ako samoúčelné, ale ako prostriedok na zabezpečenie iných práv obvineného, najmä práva na samotné preštudovanie vyšetrovacieho spisu, oboznámenie sa s výsledkami vyšetrovania, predkladanie návrhov na vykonanie (doplnenie) dokazovania a pod. Z predloženého spisového materiálu však vyplýva, že v ďalšom priebehu trestného konania (vrátane štádia pred začatím hlavného pojednávania), bolo obvinenému opakovane niekoľkokrát umožnené nahliadnuť do spisu a tiež vyhovieť jeho početným požiadavkám na vyhotovenie fotokópií zvolených častí spisu, čo preukazuje, že obvinený sa v rámci opätovného štúdia spisu dôsledne oboznámil s výsledkami vyšetrovania i ďalším obsahom spisu. Najvyšší súd preto uzatvára, že nedodržanie ustanovenia § 166 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s § 60 ods. 3 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005 dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zjavne nezaložilo, keďže sa na postavení obvineného v trestnom konaní zásadným spôsobom neprejavilo.

180. Obdobne tak ani námietka bezdôvodnej výmeny vyšetrovateľa spočívajúca v tom, že vyšetrovateľa npor. Mgr. J. nahradil vyšetrovateľ kpt. Ing. G., celkom zjavne nezakladá dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Podľa § 174 ods. 2 písm. f) Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005 bol prokurátor oprávnený odňať ktorúkoľvek vec určitému vyšetrovateľovi alebo policajnému orgánu a urobiť opatrenie, aby vec bola prikázaná inému vyšetrovateľovi alebo policajnému orgánu. Citované ustanovenie však nie je možné interpretovať tak, že uvedené oprávnenie prokurátora je výlučne jeho oprávnením, ale ide len o jedno z viacerých oprávnení, ktorým prokurátor v rámci výkonu dozoru nad zachovávaním zákonnosti pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní tiež disponuje. Jeho uplatnenie má potom charakter akejkoľvek sankcie, respektíve opatrenia na zabezpečenie zákonnosti postupu orgánov činných v trestnom konaní.

181. Citovaná právna úprava však žiadnym spôsobom nevylučuje, aby k zmene v osobe vyšetrovateľa došlo aj mimo výkonu dozoru prokurátora. Vyšetrovatelia, podieľajúci sa na odhaľovaní a objasňovaní trestných činov a zisťovaní ich páchatelov, sa ako príslušníci Policajného zboru Slovenskej republiky nachádzajú v rámci jeho organizačnej štruktúry vo vzťahoch vzájomnej podriadenosti a nadriadenosti, z ktorých im vyplývajú určité práva i povinnosti. Tie sú spolu s postupmi riadenia, organizácie a kontroly vedenia vyšetrovania, respektíve skráteného vyšetrovania predmetom regulácie interných právnych aktov vydávaných Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, či Prezidiom Policajného zboru Slovenskej republiky ako nadriadených útvarov. Ďalej je potrebné uviesť, že v právnom poriadku sa nenachádza (ani nenachádzalo) zakotvenie obdobného princípu, akým je zásada zákazu odňatia zákonnému sudcovi, aj vo vzťahu k orgánom činným v trestnom konaní. Tak, ako obvinený zo zákona nemá právne vynútiteľný nárok na „zákonného“ prokurátora, v dôsledku čoho v praxi často dochádza k situáciám, keď sú z rozhodnutia nadriadeného v priebehu trestného konania vo veci postupne činní aj niekoľkí prokurátori, nemá ani výslovný nárok na „zákonného“ vyšetrovateľa, pričom pridelenie konkrétnych trestných vecí za účelom vykonania vyšetrovania, respektíve skráteného vyšetrovania sa uskutočňuje v režime predvídanom podzákonnými právnymi predpismi príslušných orgánov štátnej správy.

182. Obvinený ďalej namietal nezákonné zloženie senátu okresného súdu vidiac v tom dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku a argumentujúc, že potom, ako bol predseda senátu JUDr. Branislav Lečko 19. októbra 2017 vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania, nahradila ho predsedníčka senátu JUDr. Erika Bebčáková, pričom zároveň došlo aj k zmene prísediacich (Bc. Juraja Englarta a Máriu Grochalovú nahradili Bc. Marta Kratochvílová a Ing. Soňa Turčányiová).

183. Na uvedenú námietku dal obvinenému odpoveď najvyšší súd už v rozsudku z 26. septembra 2017, sp. zn. 4 Tdo 82/2015, v ktorom okrem iného uviedol, že z dôvodu rozhodnutia pôvodného predsedu senátu, konajúceho v trestnej veci obvineného, JUDr. Branislava Lečka, z 19. októbra 2007, č. k. 3 T 96/2004 - 1383, právoplatného 30. októbra 2007, o svojom vylúčení z vykonávania úkonov trestného

konania v predmetnej trestnej veci a na základe Opatrenia predsedu okresného súdu o pridelení veci vylúčeného sudcu inému sudcovi z 8. novembra 2007, sp. zn. 1 SprR 458/2007, ktoré sa stalo prílohou k Rozvrhu práce Okresného súdu Žilina na rok 2007, bola predmetná trestná vec obvineného 9. novembra 2007 náhodným výberom, zabezpečeným podateľňou pomocou technických a programových prostriedkov schválených Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (prostredníctvom generátora), pridelená na prejednanie a rozhodnutie zákonnej sudkyňi JUDr. Erike Bebčákovvej.

184. Z Rozvrhu práce Okresného súdu Žilina na rok 2007 v znení jeho Dodatku č. 7, teda v znení účinnom k 9. novembru 2007, keď došlo k opätovnému prideleniu trestnej veci obvineného na jej prejednanie a rozhodnutie, vyplýva, že tento v časti 3, označenej „Personálne obsadenie jednotlivých súdnych oddelení a ich označenie,“ odkazuje pre konkrétne zloženie jednotlivých súdnych senátov trestnoprávneho oddelenia, pokiaľ ide o ich členov, t. j. prísediach sudcov, na zoznamy prísediach č. 1 až 6 tak, že každému predsedovi senátu trestnoprávneho oddelenia (a tým aj príslušnému senátu) sú pridelení konkrétni prísediaci z radov občanov. V kontexte prejednávanej veci to znamená, že po pridelení veci zákonnej sudkyňi JUDr. Erike Bebčákovvej ako predsedníčke senátu 28 T, táto mala v zmysle v tom čase účinného rozvrhu práce možnosť a zároveň povinnosť dotvoriť senát na prejednanie a rozhodnutie trestnej veci obvineného výlučne z tých prísediach, ktorí boli príslušným rozvrhom práce určení na konanie a rozhodovanie trestných vecí pridelených do senátu 28 T. Tými boli v danom prípade prísediaci zaradení v zmysle Rozvrhu práce Okresného súdu Žilina na rok 2007 v znení jeho Dodatku č. 7 do Zoznamu prísediach č. 3, ktorého obsah bol spolu s obsahom zvyšných zoznamov prísediach prílohou spomínaného rozvrhu práce okresného súdu.

185. Najvyšší súd ďalej uviedol, že je nepochybné, že pokiaľ predmetný rozvrh práce popísaným spôsobom upravoval kreovanie senátu po pridelení veci konkrétnemu sudcovi/predsedovi senátu trestnoprávneho oddelenia, bol by to práve postup, ktorého sa v rámci tejto dovolacej námietky domáhal obvinený, spočívajúci v zachovaní funkcie prísediach Bc. Juraja Englarta a Márie Grochalovej aj po pridelení veci do senátu (28 T), do zoznamu prísediach prináležiacemu ktorého títo neboli zaradení, ktorý by bol v rozpore s v tom čase účinným rozvrhom práce okresného súdu, a teda aj v rozpore s právom na zákonného sudcu.

186. Najvyšší súd tiež v rozsudku z 26. septembra 2017, sp. zn. 4 Tdo 82/2015 uviedol, že na všetkých osemnástich hlavných pojednávaniach uskutočnených v trestnej veci obvineného, počnúc hlavným pojednávaním konaným 19. mája 2009 až po hlavné pojednávania konané 5. februára 2015, boli ako prísediace činné Bc. Marta Kratochvílová a Ing. Soňa Turčányiová a doplnil, že prísediaci Milan Chovan a Štefan Ďurnek, zúčastnení hlavných pojednávaní v dňoch 24.06.2008, 18.09.2008, 18.11.2008 a 22.01.2009, neboli od 22.01.2009 na Okresnom súde Žilina činní ako prísediaci. Judikatúrou bolo pritom ustálené, že prísediaceho možno v konaní nahradiť, ak pôvodne určený prísediaci nemôže vo veci konať a rozhodnúť. Na tento účel predseda senátu určí iného prísediaceho zo zoznamu prísediach sudcov okresného súdu, ktorý tvorí prílohu rozvrhu práce súdu. Uvedené odzrkadľuje postup predsedníčky senátu JUDr. Eriky Bebčákovvej aj v prejednávanej trestnej veci obvineného, keď ňou pôvodne určení prísediaci sa z objektívnych dôvodov nemohli ďalej zúčastňovať konania a rozhodovania vo veci, a preto boli nahradení Bc. Martou Kratochvílovou a Ing. Soňou Turčányiovou, a to už zo zoznamu prísediach zvolených na obdobie rokov 2008 až 2012, pričom ak by k ich nahradeniu došlo po otvorení hlavného pojednávania a začatí vykonávania dokazovania, bol by daný dôvod na postup podľa § 219 ods. 2 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005, k čomu však v danom prípade nedošlo.

187. Na podklade uvedeného najvyšší súd dospel k záveru, že zmenou prísediach k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zjavne nedošlo.

188. Zo spisu okresného súdu ďalej vyplýva, že rozsudok najvyššieho súdu z 26. septembra 2017, sp. zn. 4 Tdo 82/2015 bol okresnému súdu doručený 2. októbra 2017 a obvinenému 12. októbra 2017. Predsedníčka senátu 13. augusta 2018 nariadila hlavné pojednávanie a určila jeho termín na 27. novembra 2018, na ktorom sa ako prísediaci zúčastnili Jozefína Džúriková a Anna Šmahajová. Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní konanom 27. novembra 2018 vyplýva, že predsedníčka senátu strany

konania upovedomila o tom, že Bc. Kratochvílová a Ing. Turčányiová nie sú viac prísediacími vykonávajúcimi funkciu prísediaceho na okresnom súde.

189. Z rozvrhu práce Okresného súdu Žilina na rok 2018 a jeho prílohy - Zoznamu prísediacich na rok 2018 vyplýva, že Bc. Marta Kratochvílová a Ing. Soňa Turčányiová už funkciu prísediacich na okresnom súde v roku 2018 nevykonávali, pričom v zozname prísediacich boli zaradení Jozefína Dzuríková a Anna Šmahajová. Z rozvrhu práce Okresného súdu Žilina na rok 2018 v znení účinnom k 13. augustu 2018 zároveň vyplýva, že členovia senátu, ktorého predsedníčkou bola JUDr. Erika Bebčáková, sú zaradení v Zozname prísediacich podľa prílohy, ktorú tvorí Zoznam prísediacich na rok 2018, z čoho potom vyplýva, že senát okresného súdu, ktorý trestnú vec obvineného prejednal potom, ako najvyšší súd o prvom dovolaní obvineného rozhodol rozsudkom z 26. septembra 2017, sp. zn. 4 Tdo 82/2015, bol kreovaný v súlade s Rozvrhom práce Okresného súdu Žilina na rok 2018 a § 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, podľa ktorého Zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Účastník konania alebo strana v konaní, v ktorom rozhoduje súd v senáte, nemá právo na vopred určeného sudcu spravodajcu. Zákonným sudcom je aj sudca určený podľa odseku 4.

190. Zo spisu okresného súdu ďalej vyplýva, že hlavné pojednávanie vykonané v dňoch 27. novembra 2018, 16. mája 2019, 10. septembra 2019, 24. októbra 2019, 9. januára 2020, 9. júna 2020, 30. júla 2020, 22. októbra 2020 a 11. januára 2022 bolo vykonané v rovnakom zložení senátu, a to JUDr. Erika Bebčáková, predsedníčka senátu a Jozefína Dzuríková a Anna Šmahajová, prísediaci.

191. Najvyšší súd preto uzatvára, že ani zmena prísediacich po doručení rozsudku najvyššieho súdu z 26. septembra 2017, sp. zn. 4 Tdo 82/2015 dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zjavne nezakladá.

192. Pokiaľ ide o námietku obvineného, že pri výsluchu jeho syna Y. S. v prípravnom konaní 3. marca 2004 bola prítomná jeho matka - poškodená M. S. a naopak nebola prítomná nezúčastnená osoba, na túto už najvyšší súd odpovedal v rozsudku z 26. septembra 2017, sp. zn. 4 Tdo 82/2015, v ktorom uviedol, že len samotná neprítomnosť nezúčastnenej osoby na tomto výsluchu nemôže za súčasnej prítomnosti obhajcu obvineného a psychologicky založiť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) ani písm. g) Trestného poriadku. Výtýkajúc prítomnosť matky vypočúvaného, t. j. poškodenej, na predmetnom výsluchu maloletého Y. S. z prípravného konania, obvinený v podstate spochybnil správnosť a pravdivosť zápisnice o tomto výsluchu, keďže v nej sa zmienka o prítomnosti matky vypočúvanej osoby nenachádza. Najvyšší súd ďalej uviedol, že o každom úkone trestného konania sa spíše, a to spravidla pri úkone alebo bezprostredne po ňom, zápisnica podľa § 55 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005, ktorá okrem iných všeobecných náležitostí musí obsahovať meno a priezvisko úradných osôb a ich funkcie, meno a priezvisko prítomných strán, meno a priezvisko zákonných zástupcov, obhajcov a splnomocnencov, ktorí sa na úkone zúčastnili, a u obvineného aj adresu, ktorú uvedie na účely doručovania, a tiež stručné, ale výstižné opísanie priebehu úkonu, z ktorého by bolo zrejmé i zachovanie zákonných ustanovení upravujúcich vykonávanie úkonu, ďalej podstatný obsah rozhodnutí pri úkone vyhlásených, a ak bol hneď pri úkone doručený odpis rozhodnutia, osvedčenie o tomto doručení.

193. Najvyšší súd tiež doplnil, že zápisnica musí obsahovať aj námietky strán alebo vyslúchaných osôb proti obsahu zápisnice. V danom prípade zápisnica o výsluchu osoby mladšej ako 15 rokov z 3. marca 2004, za ktorú zodpovedá vyšetrovateľ, ktorý ju podľa § 56 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 podpisuje, poskytuje dostatočný prehľad o jeho priebehu i osobách na ňom zúčastnených. Z dotknutej zápisnice vyplýva, že vyslúchaný maloletý Y. S. bol primerane svojmu veku poučený, a to osobitne podľa § 100 ods. 1 a ods. 2 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005, a zároveň, že okrem vyšetrovateľa kpt. Ing. Y. G., ktorý výsluch vykonával a vypočúvaného svedka poškodeného maloletého Y. S. sa úkonu zúčastnil aj obhajca obvineného JUDr. Ján Chabada a

psychologička Mgr. G. O., ktorí svoju prítomnosť a súhlas s obsahom zápisnice potvrdili svojimi podpismi, pričom predmetná zápisnica nebola spôsobom predpokladaným v § 55 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 žiadnou zo strán spochybnená. Najvyšší súd preto uzavrel, že obvineným tvrdené skutočnosti ohľadom účasti poškodenej na jeho výsluchu neboli preukázané, a teda smerodajné ostáva to, čo je uvedené v zápisnici. Navyše, údajnú účasť M. S. na výsluchu maloletého Y. S. vo svojej výpovedi na hlavnom pojednávaní 2. októbra 2014 výslovne vylúčila aj psychologička Mgr. G. O..

194. Navyše je potrebné uviesť, že okresný a ani krajský súd z namietanej výpovede maloletého svedka poškodeného vo svojich rozhodnutiach ani nevychádzali, keďže dotknutý svedok vypovedal na hlavnom pojednávaní konanom 16. mája 2019 a z jeho výsluchu nevyplynula potreba odstraňovania rozporov čítaním zápisnice o jeho výsluchu z 3. marca 2004. Najvyšší súd preto uzatvára, že dovolacia námietka obvineného uvedená v bode 192 tohto uznesenia zjavne nezakladá žiaden dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

195. Obvinený ďalej namietal, že znalec MUDr. Z. Y. na hlavnom pojednávaní sám spochybnil objektívnosť, jednoznačnosť a teda aj správnosť záverov svojho znaleckého posudku, pričom si pred súdom závery svojho znaleckého posudku neobhájil. Obvinený v tejto súvislosti ešte namietal spôsob jeho vyšetrenia, ako aj vyšetrenia poškodenej, ďalej podklady - lekárske správy, ktoré mal znalec k dispozícii, poukazoval na to, že znalec nezohľadnil anémiu poškodenej, a poukazoval aj na časový odstup od nahlásenia údajného znásilnenia poškodenou a na závery gynekologického vyšetrenia poškodenej.

196. Zo spisu okresného súdu vyplýva, že na hlavnom pojednávaní konanom 24. októbra 2019 bol podľa § 211 ods. 4 Trestného poriadku so súhlasom prokurátorky a obžalovaného prečítaný znalecký posudok č. 19/2004 vypracovaný MUDr. Z. Y., znalcom z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie chirurgia a traumatológia 10. marca 2004 a zároveň zápisnica o výsluchu menovaného znalca z hlavného pojednávania konaného 12. decembra 2013.

197. Pokiaľ ide o námietky obvineného vo vzťahu k znaleckému dokazovaniu vykonanému prostredníctvom predmetného znaleckého posudku a výsluchu znalca MUDr. Z. Y., ako aj ďalšie námietky spojené s týmto znaleckým dokazovaním, tieto majú povahu skutkových námitok, ktoré sú z dovolacieho prieskumu vylúčené. Najvyšší súd poukazuje na svoju argumentáciu uvedenú v bodoch 68, 69 a 70 tohto uznesenia a s poukazom na jej obsah uvádza, že tieto námietky obvineného nezakladajú žiaden dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

198. Za námietky skutkového charakteru, ktoré nezakladajú žiaden dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku najvyšší súd ďalej považuje aj námietky obvineného o rozporoch vo výpovediach poškodenej M. S. a svedka Y. S., ktoré v konaní neboli odstránené, ďalej hodnotenie výpovedí poškodenej M. S. a svedkyne Z. S. obvineným, ako aj nesúhlas so závermi znaleckého posudku vypracovaného 15. apríla 2004 znalkyňou Mgr. G. O. ohľadom vyšetrenia duševného stavu poškodenej M. S., či poukazovanie na výpovede svedkýň M. G., L. H. a Z. E., a preto o týchto námietkach obvineného platí to, čo najvyšší súd uviedol v bode 197 tohto uznesenia.

199. Obvinený ďalej namietal právnu kvalifikáciu skutku v bode 1) rozsudku okresného súdu podľa § 197a ods. 1, ods. 2 Trestného zákona č. 140/1961 Zb., ktorá námietka, ak by bola dôvodná, zakladala by dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Vychádzajúc však z obsahu námitok obvineného najvyšší súd konštatuje, že obvinený v skutočnosti namieta vykonané dokazovanie a jeho hodnotenie a nie právnu kvalifikáciu skutku, čo najvyšší súd vyvodil z toho, že obvinený namieta, že nebolo preukázané, že by k nejakým vyhrážkam voči poškodenej došlo, že sa nezisťovalo, akým spôsobom k nim malo prísť a či práve takým, ktoré mohli dôvodne vzbudzovať obavu.

200. Ani v tomto prípade preto námietky obvineného zjavne nezakladajú žiaden dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, keď navyše súdy nižšieho stupňa vysvetlili na základe akých dôkazov uznali obvineného vinným a akými úvahami sa pri tom spravovali (bližšie body 214 a 215 tohto

rozhodnutia) s tým, že tieto úvahy, ktorých správnosť a úplnosť najvyšší súd nemôže skúmať a ani meniť sú viazaný skutkovým stavom zisteným súdmi nižšieho stupňa [§ 371 ods. 1 písm. i), text za bodkočiarkou, Trestného poriadku] nemožno považovať za svojvoľné, či arbitrárne.

201. Porušenie práva na obhajobu a dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku videl obvinený aj v tom, že napriek tomu, že navrhoval vykonať ďalšie dôkazy, ktoré boli spôsobilé mu privodiť priaznivé rozhodnutie, súd ich odmietol vykonať. Obvinený doplnil, že súd odmietol vykonať aj také dôkazy, ktoré považoval za nevyhnutné vykonať predošlý senát pod vedením predsedu senátu JUDr. Branislava Lečka.

202. Vo vzťahu k dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku najvyšší súd poukazuje na svoju argumentáciu uvedenú v bodoch 49 až 51 tohto uznesenia. Najvyšší súd opakovane zdôrazňuje, že právu na obhajobu nezodpovedá povinnosť konajúceho súdu v trestnej veci vykonať všetky obžalovaným navrhované dôkazy. Najvyšší súd preto svoju pozornosť zameral na posúdenie toho, či obvinený v rozsudku okresného súdu a v napadnutom uznesení dostal adekvátnu odpoveď, prečo nebolo vyhovie všetkým jeho návrhom na doplnenie dokazovania.

203. Okresný súd podľa § 216 ods. 1 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005 s poukazom na § 203 ods. 2 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005 odmietol návrh obvineného na doplnenie dokazovania opätovným znaleckým vyšetrením jeho duševného stavu, ktorý návrh obvinený predniesol na hlavnom pojednávaní konanom 9. júna 2020. Okresný súd svoj postup odôvodnil tým, že už podaný a prednesený znalecký posudok znalcov MUDr. H., MUDr. U. a prom. psychologičky Y. J. je z hľadiska dokazovania postačujúci na spravodlivé rozhodnutie vo veci samej.

204. Okresný súd v odôvodnení svojho rozsudku okrem iného uviedol, že podľa § 219 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 s poukazom na § 216 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 zamietol návrh na vykonanie dôkazov prednesených obhajobou na hlavnom pojednávaní konanom 24. októbra 2019 s odôvodnením, že nebude vypočúvať svedkov navrhnutých obhajobou vzhľadom na skutočnosť, že pre spravodlivé rozhodnutie vo veci nevidí dôvod na predvolávanie a opätovné vypočúvanie svedkov. Okresný súd ďalej uviedol, že nie je viazaný procesným postupom iného senátu v totožnej trestnej veci a poukázal na to, že na hlavnom pojednávaní konanom 22. októbra 2020 zamietol návrh obvineného na doplnenie dokazovania ohľadne výsluchu znalkyne Y. J., prom. psychologičky z dôvodu, že znalecký posudok, ku ktorému bol vypočutý znalec MUDr. H., vypracovali všetci znalci spoločne a spoločne dospeli k záverom, ktoré boli znalcom MUDr. H. prednesené na hlavnom pojednávaní konanom 24. októbra 2019.

205. Súd prvého stupňa tiež odôvodnil svoj postup pri vyhlásení uznesenia podľa § 216 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2019, ktorým rozhodol tak, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú a poukázal na to, že dokazovanie sa vykonáva v rozsahu nevyhnutnom pre spravodlivé rozhodnutie vo veci, prihliadajúc na zásadu hospodárnosti a účelnosti trestného konania. Okresný súd ďalej uviedol, že obvinený opakovane namietal zákonnosť dôkazov vykonávaných na hlavnom pojednávaní, pričom na tieto námietky obvineného opakovane reagoval v rámci zápisníc o hlavnom pojednávaní, kde podrobne uvádzal dôvody, pre ktoré určité dôkazy považuje za zákonné, resp. za nezákonné. Súd prvého stupňa doplnil, že dôkazy opakovane navrhované obvineným, podľa jeho názoru, nie sú takého charakteru, aby podstatným spôsobom objasnili v tomto štádiu trestného konania trestnú činnosť, pre ktorú je obvinený trestne stíhaný, prípadne viedli k iným záverom o skutkových zisteniach.

206. Okresný súd tiež uviedol, že je potrebné prihliadať aj na osobitný charakter žalovanej trestnej činnosti, kde v prípadoch domáceho násilia, týrania blízkej a zverenej osoby, znásilnenia a pod. medzi manželmi, resp. medzi spolužijúcimi osobami, nie sú v zásade prítomní ďalší svedkovia, niekedy s výnimkou maloletých detí alebo aj plnoletých detí, ktoré každý ďalší výsluch traumatizuje. Podľa názoru súdu prvého stupňa správa diagnostického ústavu na v tom čase maloletého Y. S. bola oboznámená, pričom aj znalkyňa Mgr. G. O. sa vo svojom posudku jednoznačne vyjadrila aj k vierohodnosti

výpovede maloletého a konštatovala, že nemá sklon klamať v podstatných veciach, a preto nie je možné ani očakávať, že by eventuality výsluch pracovníka diagnostického ústavu k udalostiam z roku 2003/2004, tak ako to navrhoval obvinený, mohol priniesť zásadný zvrät vo veci samej.

207. Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že v každej konkrétnej veci musí súd sám rozhodnúť o tom, akými dôkaznými prostriedkami bude objasňovať určitú okolnosť, ktorá je dôležitá pre náležité zistenie skutočného stavu veci a pre správne rozhodnutie o vine, či nevine obvineného, čo vyplýva z ústavného princípu nezávislosti sudcov pri výkone ich funkcie a z ich viazanosti len právnym poriadkom Slovenskej republiky. Uvedené podľa názoru krajského súdu predstavuje prejav zákonnej právomoci všeobecného súdu korigovať návrhy strán konania na vykonanie dokazovania, sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečiť, aby sa zisťovanie skutočného stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prejednávanej veci nie je relevantný. Krajský súd ďalej doplnil, že pokiaľ súd odmietne vykonať určitý stranou konania navrhovaný dôkaz, je jeho zákonnou povinnosťou v odôvodnení rozhodnutia uviesť, prečo nevykonával ďalšie navrhnuté dôkazy, pričom z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie.

208. V nadväznosti na uvedené krajský súd poukázal (poznámka - označením čísiel strán rozsudku okresného súdu) na odôvodnenie zamietnutia návrhov na doplnenie dokazovania okresným súdom uvedené v bodoch 203 až 206 tohto uznesenia.

209. Z uvedeného je teda zrejmé, že súdy nižšieho stupňa sa dôkaznými návrhmi obvineného zaoberali, procesne na ne reagovali a v dôvodoch svojich rozhodnutí vysvetlili, prečo im nevyhoveli, pričom tento obsah a rozsah vlastnej úvahy súdov nižšieho stupňa o voľbe použitých dôkazných prostriedkov, ktorú nie je možné považovať za svojoľnú, či arbitrárnu, dovolací súd v rámci dovolacieho konania, nie je oprávnený preskúmať, pretože by to odporovalo viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkovým stavom podľa § 371 ods. 1 písm. i), veta za bodkočiarkou, Trestného poriadku, podľa ktorého správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť (primerane už spomínané rozhodnutie publikované pod číslom R 7/2011).

210. Postup okresného súdu, ktorý odmietol vykonať všetky dôkazy navrhnuté obvineným, preto zjavne nezaložil dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

211. Obranu obvineného založenú na tom, že súhrn priamych a nepriamych dôkazov nevytvoril ničím nenarušovanú sústavu navzájom sa dopĺňujúcich dôkazov, ktorá by vo svojom celku nielen spoľahlivo preukázala všetky okolnosti žalovaného skutku a usvedčila ho z jeho spáchania, ale súčasne aj vylúčila možnosť akéhokoľvek iného záveru najvyšší súd posúdil ako obranu založenú na porušení zásady in dubio pro reo (v pochybnostiach v prospech obvineného).

212. Pokiaľ ide o aplikáciu uvedenej zásady, táto taktiež súvisí s otázkou skutkového stavu a hodnotením dôkazov, ktorých preskúmavanie je v dovolacom konaní neprípustné. Použitie tejto zásady, ktorá vyplýva z ustanovenia § 2 ods. 4 Trestného poriadku, prichádza do úvahy len vtedy, ak pochybnosti, ktoré vznikli v trestnom konaní o dokazovanej skutočnosti, trvajú aj po vykonaní a zhodnotení všetkých dostupných dôkazov, ktoré môžu reálne prispieť k náležitému zisteniu skutkového stavu, a to v rozsahu nevyhnutnom na objektívne, stavu veci a zákonu zodpovedajúce spravodlivé rozhodnutie (R 28/1998). Ak však súd vykonal všetky dostupné dôkazy, vyhodnotil ich (pričom v konaní nevzhládol pochybnosti o dokazovaných skutočnostiach) a následne dospel k určitým skutkovým a právnym záverom (ktoré sú zároveň presvedčivé), túto zásadu nie je možné aplikovať.

213. Najvyšší súd poukazuje na odôvodnenia rozsudku okresného súdu, ako aj napadnutého uznesenia, z obsahu ktorých vyplýva, že okresný súd po vykonaní dokazovania dospel k jednoznačným záverom bez toho, aby vzhládol pochybnosti o dokazovaných skutočnostiach a krajský súd sa so závermi okresného súdu stotožnil.

214. Okresný súd v odôvodnení svojho rozsudku okrem iného uviedol, že obvinený je zo spáchania skutku v bode 1) jednoznačne usvedčovaný výpoveďami svedkyne - poškodenej a tiež výpoveďou svedka Y. S. a nepriamo aj výpoveďou svedkyne Z. E.. Ku skutku v bode 2) súd prvého stupňa uviedol, že mal z vykonaného dokazovania jednoznačne preukázané spáchanie tohto skutku obvineným, ktorého usvedčuje svedkyňa - poškodená, ktorej výpoveď na hlavných pojednávaniach vyhodnotil ako obsahovo konzistentnú a vierohodnú. Okresný súd sa tiež vyjadril, prečo výpovede svedkov (L. H., M. G., Z. S.) vyhodnotil ako nevierohodné a poukázal tiež na ďalšie dôkazy, ako napr. vyjadrenia gynekológov, či znalecké dokazovanie znalcom MUDr. Y.. Súd prvého stupňa ďalej doplnil, že posúdil vierohodnosť výpovedí obžalovaného na jednej strane a poškodenej a rodinných príslušníkov na strane druhej, keďže išlo o protiprávne konanie odohrávajúce sa v súkromí rodiny bez prítomnosti ďalších svedkov. Podľa názoru okresného súdu v priebehu dokazovania nebol produkovaný taký dôkaz, ktorý by znížil vierohodnosť výpovede poškodenej, ako aj svedka Y. S. a obranu obvineného vyhodnotil ako nehodnovernú a účelovú. Z uvedeného je potom možné vyvodiť, že okresný súd po vykonaní dokazovania nemal pochybnosti o žiadnej dokazovanej skutočnosti.

215. Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia okrem iného uviedol, že v prejednávanom prípade bolo podstatným dôsledné posúdenie otázky vierohodnosti svedeckých výpovedí poškodenej, a to s uvažovaním všetkých vykonaných dôkazov jednotlivo aj v ich súhrne. Aj krajský súd považoval výpovede poškodenej za dostatočné na vyslovenie záveru o vine obvineného, pretože jej výpovede, vzhľadom na neexistenciu podstatných rozporov v nich sa vyskytujúcich, vyzneli v súhrne jednoznačne a presvedčivo a doplnil, že výpovede poškodenej nie sú len jedným z dôkazných prostriedkov produkovaných v trestnom konaní, ktoré usvedčujú obvineného zo spáchania súdených trestných činov. Odvolací súd ďalej uviedol, že nezistil relevantný motív poškodenej na krivé obvinenie obvineného a preto uzavrel, že okresný súd rozhodol správne, keď priebeh skutkového deja ustálil tak, ako to uviedol vo výrokovej časti svojho rozsudku.

216. Vzhľadom na to, že vyššie uvedené závery a úvahy súdov nižšieho stupňa, ktoré najvyšší súd, ako to už bolo opakovane uvedené, nie je oprávnený, súc viazaný skutkovým stavom nimi zisteným, preskúmať, nie je možné považovať za svojvoľné, či arbitrárne, dospel najvyšší súd k záveru, že námietka obvineného uvedená v bode 211 tohto uznesenia zjavne nezakladá žiadny dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

217. Vzhľadom na to, že obvinený Z. S. skutočnosťami, ktoré uviedol vo svojom dovolaní, zjavne nenaplnil žiadne dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí jeho dovolanie podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

218. Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.